

INTERVENTIE

#2 JULI 2023

MARVER
LEDENMAGAZINE

**GEVANGEN
IN GEVOEL**
Boek van oud-
wachtmeester

**VOORBEREIDINGEN
EU RDC**
onder druk

ANNE WEEGINK
Lid van Verdienste

CONCENTRATIE, VERNIEUWING
& VERDUURZAMING VAN
DEFENSIEVASTGOED

**'JE MOET DE KRIJGSMACHT
NIET IN EEN TE STRAK
MAATPAK HIJSEN'**

KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE

Het maken van een blog voor Interventie valt rond deze altijd altijd samen met de voorbereidingen voor onze Algemene Vergadering. Dit is dus een drukke periode waarin ook veel stukjes proza van mij als MARVER-voorzitter worden verwacht. Gelukkig hebben we tegenwoordig kunstmatige intelligentie, die mij in dit geval wat tijdrovend werk uit handen heeft genomen! Hieronder tref je dan ook het eerste automatisch vervaardigde blog voor deze pagina aan.

DE KONINKLIJKE MARECHAUSSEE EN INTERNATIONALE SAMENWERKING: DE ROL VAN DE VAKBOND

De Koninklijke Marechaussee, een van de meest veelzijdige en gerespecteerde eenheden binnen de Nederlandse krijgsmacht, staat bekend om haar vermogen om zich aan te passen aan veranderende tijden en uitdagingen. In de moderne wereld, waarin grenzen vervagen en veiligheidsdreigingen steeds complexer worden, speelt internationale samenwerking een steeds belangrijkere rol. En in dit kader kan de rol van de vakbond binnen de KMar niet over het hoofd worden gezien.

Internationale samenwerking is essentieel geworden in de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit, terrorisme en andere mondiale bedreigingen. De KMar werkt nauw samen met internationale partners, zoals Europese en internationale politieorganisaties, om informatie uit te wisselen, gezamenlijke operaties uit te voeren en kennis en expertise te delen. Dit vereist een diepgaand begrip van verschillende culturen, wetgeving en operationele procedures.

De vakbond binnen de KMar, de MARVER, speelt een cruciale rol bij het waarborgen van de belangen en het welzijn van de marechausseemedewerkers die betrokken zijn bij internationale samenwerking. Zij zorgt ervoor dat de arbeidsvoorwaarden, training en ondersteuning van de marechausseemedewerkers in lijn zijn met de eisen en de uitdagingen van hun taken. De vakbond kan een belangrijke stem zijn bij het onderhandelen over internationale samenwerkingsverbanden en het waarborgen van eerlijke en gelijke behandeling van de medewerkers.

Daarnaast kan de vakbond een katalysator zijn voor het vergroten van de bewustwording en het begrip van internationale samenwerking binnen de KMar. Door middel van training, informatie-uitwisseling en educatieve programma's kan de vakbond bijdragen aan het vergroten van de kennis en vaardigheden van de marechausseemedewerkers op het gebied van internationale samenwerking. Dit stelt hen in staat effectiever te opereren in een multiculturele en internationale omgeving.

Bovendien kan de vakbond een brug vormen tussen de marechausseemedewerkers en andere vakbonden in internationale organisaties, zoals EUROMIL. Door middel van netwerken en samenwerking kunnen zij ervaringen en best practices uitwisselen, gezamenlijke standpunten innemen en gezamenlijk streven naar betere arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden.

Het is echter van cruciaal belang dat de rol van de vakbond binnen de KMar niet alleen gericht is op het bevorderen van de belangen van de medewerkers, maar ook op het dienen van het grotere belang van veiligheid en rechtvaardigheid. De vakbond moet een constructieve partner zijn in het streven naar effectieve en verantwoordelijke internationale samenwerking, waarbij de rechten van individuen worden beschermd en de veiligheid van gemeenschappen wordt gewaarborgd. ←

06

DEFENSIE GAAT VASTGOED CONCENTREREN, VERDUURZAMEN EN VERNIEUWEN

→ Veel van de 10.000 gebouwen verspreid over de 350 locaties van Defensie zijn flink verouderd en verkeren in een slechte staat. Tegen deze achtergrond lanceerde Defensie in 2022 het Strategisch Vastgoedplan, waarmee zij de komende 10 tot 15 jaar haar vastgoed wil concentreren, verduurzamen en vernieuwen. Wij vroegen aan Ard Goedhart, brigadegeneraal en directeur van het Transformatieprogramma Vastgoed bij de Defensiestaf, hoe het staat met de uitwerking van het plan en hoe het personeel hierbij wordt betrokken.

24

ONTDEKKING VAN HOOGSENSIVITEIT LIGT TEN GRONDSLAG AAN AUTOBIOGRAFIE

→ Jarenlang tobde Patrick van der Wal met zijn gevoelens, die meerdere keren voor moeilijkheden zorgden in zijn werk en privéleven. Toch bleef hij als marechaussee en politieman doorwerken, onder meer op missie in voormalig Joegoslavië en Afghanistan. De ontdekking dat hij hoogsensitief is, leidde tot het boek 'Gevangen in gevoel'. Interventie sprak met Patrick over zijn hierin vastgelegde ervaringen.

16

INFOGRAPHIC MET MARVER-HIGHLIGHTS VAN 2022

→ Het afgelopen jaar spande de MARVER zich weer met veel betrokkenheid in voor de individuele en collectieve belangen van jou en je collega's. Hun inspanningen leidden tot diverse mooie resultaten, waaronder het arbeidsvoorwaardenakkoord 2021-2023. In deze infographic zetten we alle bonds-highlights in 2022 voor je op een rij.

22

VERTREKKEND KADERLID ANNE WEEGINK BENOEMD TOT LID VAN VERDIENSTE

→ Tijdens de 123e Algemene Vergadering van de MARVER in Montfoort is Anne Weegink als afscheid nemend kaderlid binnen de Kring NAD benoemd tot Lid van Verdienste. Hij dankt deze benoeming aan zijn betrokkenheid bij talloze verenigingsactiviteiten en aan zijn werk voor de Kring NAD. Fred Martens, verantwoordelijk voor de Mailnet NAD-nieuwsbrief, kreeg de Vrijwilligerspenning van onze vereniging.

EN VERDER...

- 02** Blog Sven Schuitema
- 04** Bondig – Werk en inkomen
- 12** Defensie in de media
- 18** Bondig – Vereniging
- 30** Voorbereidingen EU RDC onder druk
- 31** Puzzel
- 32** Contact met de MARVER
- 34** FNV-ledenvoordeel
- 36** Daarom: Bram Blik

GROEP BUITEN DE BOOT GEVALLEN MILITAIRES KAN ALSNOG OPLEIDINGSBUDGET AANVRAGEN

 Een groep militairen die door vertraging in de uitvoering van het avw-akkoord 2017-2018 geen gebruik kon maken van het in artikel 16bis van het AMAR vastgelegde persoonlijk opleidingsbudget krijgt de gelegenheid om dit in 2023 alsnog aan te vragen. Defensie stuurde inmiddels een brief met deze boodschap aan militairen met een LOM-datum tussen nu en 1 januari 2024 die tot deze groep behoren. Samen met de andere bonden ging de MARVER tijdens een recent overleg met Defensie akkoord met een voorstel hiervoor, op voorwaarde dat de werkgever ook zou nadenken over een passende oplossing voor militairen die sinds 1 januari 2022 met UGM zijn gegaan. We schaarden ons achter het voorstel om verdere vertraging in het moeizame overlegproces hierover te voorkomen en in elk geval een deel van de betrokkenen alsnog een opleidingsmogelijkheid te kunnen bieden.

Lees het volledige bericht via: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/groep-buiten-de-boot-gevallen-militairen-kan-alsnog-opleidingsbudget-aanvragen. ←

GA IN BEZWAAR TEGEN LOONSTROOK MET UITBETAALDE VAKANTIE-UREN

 Ga je uit dienst en krijg je nog vakantie-uren uitbetaald? Dan kunnen wij bezwaar voor je maken tegen de loonstrook waarop de uitbetaling van deze uren zichtbaar is. Defensie heeft inmiddels erkend dat het werkgeversdeel van de pensioenpremie en het financiële voordeel van de eigen ziektekostenverzekering voor militairen en de WUL in het vakantieloon moeten worden meegenomen. De uitvoering is echter nog niet gereed. Daarom is het nodig tijdig - dat wil zeggen binnen zes weken - bezwaar te maken. Dit kan de MARVER voor je doen. Stuur hiervoor een e-mail naar onze afdeling individuele belangenbehartiging via: ibb@marver.nl. ←

HOF WIJST VORDERINGEN IN HOGER BEROEP ROND KOPPELPREMIE AF

 Het gerechtshof in Den Haag heeft alle vorderingen van de groep militairen afgewezen in het hoger beroep rond de procedure van de koppelpremie. Nadat wij onlangs aankondigden dat het arrest hierover opnieuw was aangehouden tot 2 augustus, kwam het gerechtshof nu al tot de conclusie dat er van 2004 tot en met 2018 steeds een basis was voor de premie-opslagen en dus voor het meerdere keren inhouden van de opslag op hun pensioenpremies. Zij hebben volgens het hof daarom geen recht op een schadevergoeding. De advocaat van de militairen, onder wie een lid van de MARVER, reageerde teleurgesteld op dit arrest.

De kantonrechter oordeelde op 26 mei 2021 dat de koppelpremie terecht werd ingehouden op hun loon. Aanleiding voor deze zaak was de opslag op de pensioenpremie voor militairen. Volgens de advocaat werd over een aantal jaren tussen 2004 en 2018 teveel aan premie ingehouden en hadden de militairen daarom recht op een schadevergoeding. Defensie betoogde dat alle inhoudingen in overeenstemming waren met wet- en regelgeving en met de bijbehorende pensioenovereenkomsten en -reglementen. In januari vorig jaar stelde de MARVER hoger beroep in tegen de uitspraak van de kantonrechter. In zijn arrest heeft het gerechtshof in Den Haag dit vonnis nu bekrachtigd.

Lees het volledige bericht via: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/hof-wijst-vorderingen-in-hoger-beroep-rond-koppelpremie-af. ←

RVU-REGELING VOOR BURGERS IN BEZWARENDE FUNCTIES

 De bonden bereikten onlangs overeenstemming met Defensie over een tijdelijke Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU) voor burgermedewerkers in bezwarende functies. De regeling vloeit voort uit een afspraak die is vastgelegd in het avw-akkoord 2021-2023. Afsproken werd om een regeling te treffen die in lijn is met het Pensioenakkoord van 2019. Burgers in bovengenoemde functies, die binnen drie jaar voor hun AOW-leeftijd zitten, kunnen nu op een verantwoorde manier uitstromen. Deze mogelijkheid is er nu door herhaaldelijk aandringen van de ACOP, de overheidscentrale waarvan de MARVER deel uitmaakt, en het AC.

Recent werden de bonden en Defensie het dus eens over een RVU-regeling voor burgers in bezwarende functies. In het kader van deze regeling gaan burgers met zogeheten RVU-ontslag en kunnen zij een RVU-uitkering tegemoet zien tot het moment dat zij de AOW-leeftijd bereiken. Hierbij hebben zij de keuze om laatstgenoemde uitkering te combineren met het Keuzepensioen van pensioenfonds ABP. Voorbeelden van bezwarende functies zijn functies die recht geven op de toelage bezwarende arbeidsomstandigheden burgerpersoneel, werk in continudienst en werk waardoor je voorheen aanspraak maakte op de overgangsregeling functioneel leeftijdsontslag.

Lees het volledige bericht via deze link: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/rvu-regeling-voor-burgers-in-bezwarende-functies. ←

GEEN BELASTINGHEFFING OVER SMARTENGELD

 Onlangs eiste Bosnië- en Afghanistan-veteraan Ymo Hartzema een 'eerlijke uitkering van zijn smartengeld', nadat hij opnieuw vergeefs melding maakte van het feit dat hierover onrecht loonbelasting was ingehouden. De bijzondere invaliditeitsverhoging (biv) is een vergoeding van het smartengeld dat je ontvangt als bij jou een bepaalde mate van invaliditeit is vastgesteld. Het ABP, dat namens Defensie de biv elke maand uitkeert, houdt loonbelasting in op deze vergoeding en bij de aangifte inkomstenbelasting gaat de Belastingdienst vervolgens uit van belastingplichtig loon. Het is zeer de vraag of dit juist is. Vorig jaar oordeelde de Hoge Raad in een zaak van een brandweerman namelijk al dat smartengeld in beginsel niet als loon mag worden beschouwd.

Afblijven

Recent benadrukte staatssecretaris Van der Maat van Defensie in het NPO Radio 1-programma Sven op 1 dat de fiscus moet afblijven van hun smartengeld. "Volgens mij is de uitspraak van de rechter helder en is het geen inkomen en hoeft er dus geen belasting over te worden betaald." Defensie vroeg de Belastingdienst al eerder of het smartengeld belastingvrij kan worden uitgekeerd, maar een duidelijk antwoord bleef vooralsnog uit.

Lees in het volledige bericht op onze website wat wij voor jou als lid kunnen betekenen als de Belastingdienst onrecht loonbelasting heeft ingehouden op jouw smartengeld: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/veen-belastingheffing-over-smartengeld. ←

Ard Goedhart, directeur
Transformatieprogramma
Vastgoed bij Defensie:

**‘JE MOET DE KRIJGSMACHT
NIET IN EEN TE STRAK
MAATPAK HIJSEN’**

Veel van de 10.000 gebouwen verspreid over de in totaal 350 locaties van Defensie zijn flink verouderd en verkeren in een erbarmelijke staat. Dit gaat ten koste van de operationele gereedstelling van de krijgskracht en belemmert bijvoorbeeld oefeningen, trainingen en missies van talloze collega's. Tegen deze schrijnende achtergrond lanceerde Defensie verleden jaar het Strategisch Vastgoedplan, waarmee zij de komende 10 tot 15 jaar haar vastgoed wil concentreren, verduurzamen en vernieuwen. Interventie vraagt aan Ard Goedhart, brigadegeneraal en directeur van het Transformatieprogramma Vastgoed bij de Defensiestaf, hoe het inmiddels staat met de uitwerking van het plan en op welke manier het personeel hierbij wordt betrokken.

Sinds wanneer

ben je directeur van het Transformatieprogramma Vastgoed?

Ik ben inmiddels ruim een jaar directeur van het Transformatieprogramma Vastgoed bij de Defensiestaf, maar zeker al sinds 2019 nauw betrokken bij het defensievastgoed. Mijn leidinggevende in deze functie is de plaatsvervangend Commandant der Strijdkrachten. Als genist bij de Landmacht was ik zelf vaak gebruiker van dit gemankeerde vastgoed. Om me heen kijkend, ontdekte ik in wat voor slechte staat talloze kazernes en gebouwen verkeren. Ik herinner me collega's op de Prinses Margrietkazerne in Wezep, die in een loods uit de Tweede Wereldoorlog leslokalen op de koude betonnen vloer hiervan hadden ingericht. Zij waren blij dat zij een dak boven hun hoofd hadden en maakten zich niet druk over de slechte leeromgeving. Door de jarenlange verwaarlozing van het vastgoed bij Defensie zijn dergelijke omstandigheden voor talloze collega's normaal geworden. Maar dat zijn ze natuurlijk niet!

Hoe steekt het transformatieprogramma organisatorisch in elkaar?

Met een kleine programmadirectie van zo'n tien mensen naast de bestaande vastgoedorganisatie is 2,5 jaar geleden het Transformatieprogramma Vastgoed opgezet onder de titel 'Concentreren, verduurzamen en vernieuwen'. De bestaande vastgoedorganisatie is verder intact gelaten en uitgebreid met extra mensen om vaart

te kunnen zetten achter onze ambitieuze doelstellingen.

Kun je de vastgoedproblematiek schetsen die hieraan ten grondslag ligt?

We weten al heel lang dat het vastgoed van Defensie er zeer slecht voor staat. De afgelopen dertig jaar is weinig aandacht besteed aan het onderhoud en de vervanging van dit vastgoed, omdat de focus door een gebrek aan financiën lag op het zoveel mogelijk in stand proberen te houden van de gevechtskracht van de krijgsmacht. Hierdoor zijn de gebreken in het vastgoed alleen maar toegenomen en werd de renovatie hiervan steeds meer geldverslindend. De erbarmelijke staat van het vastgoed gaat ten koste van de operationele gereedstelling en bedrijfsvoering van de krijgskracht en belemmert bijvoorbeeld oefeningen, trainingen en missies van onze militairen. 2,5 jaar geleden kwamen de topbestuurders en bewindslieden bij Defensie tot de conclusie dat we bij de bodem van de put zijn aanbeland en dat hieraan definitief iets moet gebeuren. Mede dankzij de 5 miljard euro die het kabinet structureel extra in Defensie investeert, maken we nu topprioriteit van de concentratie, verduurzaming en vernieuwing van het vastgoed van Defensie in Nederland en in het Caribisch Gebied. De conclusie van de Algemene Rekenkamer in 2021 dat het beheer van het vastgoed van Defensie 'ernstig onvolkomen' is, hielp mee aan het urgentiebesef hierover. Ook de

onderzoekers van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO, red) Vastgoed Defensie concludeerden dat dit vastgoed op veel plekken sterk verouderd, niet duurzaam en niet toekomstbestendig is. Zij spraken van een 'disbalans' tussen de omvang van de vastgoedportefeuille en het hiervoor beschikbare budget. Om deze disbalans uit de wereld te helpen, stelde het IBO een reductie van 35% tot 40% van het vastgoed voor.

Wat is het voornaamste doel van het Strategisch Vastgoedplan?

Met dit plan, dat zeker 15 jaar gaat duren, willen we het vastgoed van Defensie stapsgewijs gaan aanpakken. We streven vier beleidsdoelen na. Eén van deze doelen is om de defensiemedewerkers centraal te stellen. Zij verdienen een goede, moderne en veilige werk- en leefomgeving. Daarom gaan we hun beleving van het vastgoed verbeteren. Zij krijgen de vraag voorgelegd hoe zij zich voelen als zij zich op hun werkplek of in een gebouw van Defensie bevinden. Op basis van hun bevindingen wordt de beleving van het vastgoed verbeterd.

Dit combineren we met een strategisch personeelsbeleid, waarbij we defensiemedewerkers zoveel mogelijk in hun eigen regio willen plaatsen en faciliteren. De aanstelling, werving en uitstroom van personeel zullen in toenemende mate vanuit één en dezelfde regio gaan plaatsvinden. Hiermee willen we hun woon-werkverkeer terugdringen. Een militair hoeft voor zijn werk dan bijvoorbeeld niet meer vanuit zijn woonplaats Oirschot naar zijn werkplek in Groningen te reizen. Een bijbehorend doel is om met de kazernes in de nabije toekomst zo dicht mogelijk op het arbeidspotentieel van Defensie te zitten. Dit is ook goed voor de personele gereedstelling van de krijgsmacht.

Welke andere ambities zijn er?

Een ander doel van het vastgoedplan is het vergroten van de operationele inzetbaarheid van Defensie door eenheden te concentreren op een aantal strategische locaties verspreid over Nederland. We willen hiermee zodanig → 7

‘We willen versnipperd defensievastgoed bij elkaar brengen’

gaan schuiven dat gelijksoortige eenheden die in de loop der jaren verspreid zijn geraakt over uiteenlopende defensielocaties in ons land weer bij elkaar komen te zitten. Op dit moment verkennen we welke eenheden uiteindelijk in welke regio's komen te zitten.

Omdat ook Defensie moet gaan voldoen aan de afgesproken klimaatdoelstellingen in Nederland en Europa, worden de defensielocaties de komende jaren vernieuwd en verduurzaamd. Locaties moeten uiteindelijk minder energie gaan verbruiken, minder CO₂ gaan uitstoten en circulair en klimaatadaptief worden gebouwd. Het laatste doel van het plan is het realiseren van een goede financiële balans. Dit komt erop neer dat Defensie uiteindelijk een hoeveelheid vastgoed dient te hebben die betaalbaar is en blijft.

Hoe wordt werk gemaakt van de concentratie en vernieuwing van het vastgoed?

De komende jaren willen we op twee manieren een concentratieslag maken. Allereerst gaan we concreet een aantal defensielocaties, kazernes en gebouwen sluiten of verkleinen. De exploitatie hiervan kost namelijk veel meer geld dan dat daarvoor normaal nodig zou zijn. Dit gaat ten koste van het geld voor personeel, materieel, voorraden en oefeningen. Vervolgens zoeken we in elke Nederlandse regio naar grotere locaties waar verschillende eenheden en defensieobjecten bij elkaar kunnen worden gebracht. Belangrijk hierbij is om niet teveel locaties af te stoten, maar er ook een aantal aan te houden als ‘strategische reservelocatie’. Om te kunnen blijven ademen, moet je de krijgsmacht niet in een al te strak maatpak hijsen. We moeten echter definitief af van het slechtst onderhouden vastgoed van Defensie. De afgelopen jaren hebben we veel oud vastgoed aangehouden, terwijl we dit eigenlijk niet meer nodig hadden. Bovendien zijn veel kazernes vroeger gebouwd in de

vorm van ‘dorpjes’, waarin de gebouwen en kantoren her en der zijn verspreid. Nieuw te bouwen en bestaande locaties moeten voldoen aan eigentijdse normen. Hierbij moeten bijvoorbeeld meer defensieactiviteiten in één gebouw worden geconcentreerd. Uiteindelijk willen we zo het aantal vierkante meters aan defensielocaties reduceren en het versnipperde vastgoed bij elkaar brengen.

Wat zijn de eerste concrete initiatieven?

In een brief aan de Tweede Kamer kondigde staatssecretaris Van der Maat van Defensie afgelopen december aan dat de Luchtmobiele Brigade in de regio Schaarsbergen zal worden geconcentreerd, dat in de regio Rucphen/Roosendaal een oplossing wordt gezocht voor de ruimte-vraag van het Korps Commandotroepen en dat een concentratie zal plaatsvinden van de eenheden die nu in Assen en Havelte zitten. Ook wordt onderzoek gedaan naar een nieuwe kazernelocatie in het midden van het land waar meerdere ondersteunende eenheden kunnen worden geclusterd. Verder gaat de staatssecretaris met de regio in gesprek om tot een gezamenlijke aanpak te komen voor de concentratie van logistieke en operationele eenheden in de omgeving van Soesterberg en van eenheden op de Nieuwe Haven in Den Helder. Laatstgenoemde projecten vereisen veel regionale en lokale afstemming en samenwerking. Daarnaast is Defensie met lokale partijen in gesprek over de bouw van een ‘centrale kazerne’. In Zeewolde ligt een voorlopige voorkeurslocatie. We zitten dus nog in de fase van overleg met zowel de provincie als de gemeente.

Welke projecten staan de komende tijd op stapel?

Eén van de meest in het oog springende en

bediscussieerde vastgoedprojecten is, naast het voornemen tot de bouw van de eerder genoemde centrale kazerne, natuurlijk de verhuizing van het Korps Mariniers van Doorn naar Kamp Nieuw-Milligen. Deze nieuwe kazerne is als alles meezit echter pas in 2030 klaar. Om te laten zien dat we nu al volop werk maken van alle vastgoedplannen, introduceren we een aantal sneller te realiseren ‘werkpakketten’. In het kader van het eerste werkpakket gaan we onder meer een aantal eerder genoemde kazernes, waaronder de Luitenant-kolonel Tonnetkazerne op 't Harde, opknappen, zonder dat hieraan vijf jaar durende planologische ontwikkelingen ten grondslag liggen. Ook willen we bijvoorbeeld zo snel mogelijk stappen voorwaarts zetten met revitalisatieprojecten die onder de 5 miljoen euro liggen. Voor de defensieonderdelen is daarnaast een bepaalde hoeveelheid geld beschikbaar gesteld voor zogeheten quick fixes om de allergerste nood op vastgoedgebied te ledigen.

Hoe worden militairen en burgermedewerkers betrokken bij de verdere uitwerking van het strategisch vastgoedplan?

Bij de uitwerking hiervan willen wij weten welke wensen en behoeften defensie-medewerkers zelf hebben. Hun wensen inventariseren we zowel kwantitatief als kwalitatief via TOS-onderzoeken naar woon-werkverkeer en gemiddelde reistijden en -afstanden en bijvoorbeeld via gesprekken van commandanten met de collega's in hun eenheden. Tijdens het aanscherpen van de behoeften willen we met de mensen in gesprek over de inrichtingsprincipes van hun kazerne. Dat hebben we bijvoorbeeld met de mariniers al gedaan. Zo borgen we dat hun behoeften en voorkeuren goed landen in alle gemaakte plannen. Daarom wordt ook de medezeggenschap hier nadrukkelijk bij betrokken. Een belangrijk uitgangspunt van het strategisch vastgoedplan is dat wij medewerkers zodra dit kan op de hoogte brengen van de nieuwste ontwikkelingen en te realiseren projecten. ←

Taskforce NoVa:

'VASTGOED IS NIET MEE VERANDERD MET DE ORGANISATIE'

Het vastgoed is niet mee veranderd met de organisatie, zo luidt een belangrijke conclusie van de Taskforce Normalisering Vastgoed (NoVa) bij Defensie op basis van een recente grondige inspectie van inmiddels zestig kazernes en bijbehorende defensiepanden. Deze in september 2021 opgerichte taskforce brengt het gebruik en de benutting van het defensievastgoed in kaart en geeft op basis hiervan adviezen aan directeur Ard Goedhart van het transformatieprogramma Vastgoed van Defensie.

De taskforce onder leiding van Henk Blaauwgeers bestaat uit fulltime functionarissen op projectbasis afkomstig uit alle defensieonderdelen. Zij zijn majoor/overste of hebben een vergelijkbaar burgerniveau. De taskforce brengt werkbezoeken op locatie en maakt hierna een rapportage met haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Voordat die een definitieve status krijgt, vindt altijd wederhoor vanuit de locatie plaats. Vervolgens worden deze op- of aanmerkingen verwerkt en krijgen de programmadirecteur, de lokale commandant en de vastgoedcommandant van het desbetreffende krijgsmachtonderdeel het definitieve rapport aangeboden. Samen met de defensieonderdelen weegt de programmadirectie de hierin opgenomen adviezen. Deze worden op een actielijst gezet, zodat duidelijk is wat het vervolg wordt.

Rode draad-document

Om ervoor te zorgen dat er daadwerkelijk iets met alle adviezen gebeurt, stelde de taskforce een rode draad-document op. "Hierin benoemen wij belangrijke overkoepelende zaken die volgens ons kunnen worden verbeterd," vertelt majoor Marcel van Loo, projectofficier bij de taskforce namens het CZSK en kaderlid van onze zusterbond AFMP. "Zo adviseren wij de defensieonderdelen om los van of vooruitlopend op de revitalisering, in overleg met het Defensie Vastgoedmanagement en het Rijksvastgoedbedrijf, kortetermijnoplossingen uit te werken. Wij menen dat nu al concrete tekortkomingen van objecten kunnen worden aangepakt. Met zichtbare verbeteringen kan zo het werk- en leefklimaat worden verbeterd."

Een ander advies is om versneld het onderhoud, de inrichting en de verduurzaming aan te pakken van gebouwen waarvan al duidelijk is dat deze behouden blijven. "Dit draagt niet alleen bij aan de klimaatdoelstellingen, maar ook aan de verbetering van de werkomstandigheden van medewerkers," benadrukt Van Loo. "Dit beschouwen wij als 'no regret-maatregelen', waarbij het zonde is om te wachten op de revitalisering van een compleet vastgoedobject."

Doelmatige benutting

Ook pleit de taskforce in het rode draad-document voor een eenduidige invulling van gegevens in de vastgoedinformatiesystemen. "Wij adviseren de defensieonderdelen en de commandanten van de kazernes en onderdelen om vergader- en lesruimten op te nemen in een centraal beheer- en planningssysteem, zodat deze doelmatig kunnen worden gebruikt en benut. Zo wordt de beschikbaarheid van managementinformatie verbeterd. Ten aanzien van de legering verwijzen we naar het concept-legeringsbeleid waarin verbeteringen zijn vastgelegd. Hierbij adviseren wij om nu al verbeteringen door te voeren en/of op te nemen in legeringsprojecten, die geen instemming van de vakbonden vereisen."

MARVER-voorzitter:

‘MET ZIJN ALLEN MONITOREN WE ALLE VASTGOEDPLANNEN’

De komende jaren blijft de MARVER alle vastgoedplannen, zoals groot-schalige nieuwbouwprojecten, verbouwingen en verhuizingen, op de voet volgen. “We monitoren deze processen, net als alle andere ontwikkelingen bij Defensie, met elkaar,” verduidelijkt MARVER-voorzitter Sven Schuitema. “Defensie doet dit, zoals je in het interview met Ard Goedhart kunt lezen, met haar eigen mensen en uiteraard in nauwe samenspraak met de medezeggenschap. Ook de MARVER en onze zusterbond AFMP blijven voortdurend een oog in het zeil houden. Dat doen we in het overleg op het hoogste niveau met de HDP en de CDS als het gaat om strategische vastgoedkeuzes en aan de onderhandelingstafel als plannen de rechtspositie van onze leden raken. Hierbij waken we er nadrukkelijk voor om niet op de stoel van de medezeggenschap te gaan zitten. Als functionaris bij de Taskforce NoVa zal ook Marcel van Loo, kaderlid van de AFMP, scherp blijven op alle vastgoedveranderingen die nog volgen. Samen met zijn collega-functionarissen bij deze taskforce inspecteert hij op dit moment alle kazernes en defensiepanden op locatie en hierdoor ziet hij met eigen ogen onder welke omstandigheden collega’s nu moeten werken en welke verbeteringen dus nodig zijn.”

De MARVER staat volgens Sven open voor input, commentaar en vragen van leden, die bij specifieke vastgoedprocessen zijn of worden betrokken. “Zij kunnen ons altijd om advies vragen of verzoeken om mee te denken over specifieke vraagstukken op vastgoedgebied. Op deze manier bewaken wij met zijn allen alle processen en dit komt ten goede aan het personeel en aan heel Defensie.”

Persoonlijk denkt Van Loo dat het verstandig is een nieuwe taskforce op te richten, die zich focust op de uitvoering van alle adviezen. Zo kan de opvolging volgens hem verder worden geborgd.

Ruimtetekort

“Vooral operationele eenheden hebben steeds meer personeelsgebonden uitrusting (PGU, red),” zo gaat Van Loo desgevraagd verder in op de eerste bevindingen van de Taskforce. “Daar waar zij vroeger aan één PGU-opslagkast voldoende hadden, zijn er nu eenheden die deze uitrusting maar net in drie kasten kwijt kunnen of die ruimte tekort komen. Hierdoor komt het vaak buiten of op de kast te liggen, verdwijnt het, gaat het kapot, of wordt het geruild voor een nog ongeschonden exemplaar.”

Groter materieel

Ook is het huidige vastgoed volgens hem vaak niet geschikt voor het doel waarvoor het nu wordt gebruikt. “Legeringsgebouwen vormen nu kantoren en voertuigstallingen zijn getransformeerd tot opslagruimten. Bovendien is het vastgoed niet geschikt voor het steeds grotere materieel dat is of wordt aangeschaft. Zo zijn nieuwe militaire voertuigen vaak groter en breder dan vroeger, waardoor deze niet meer in bestaande werkplaatsen passen. De

bijbehorende parkeerplaatsen zijn hierdoor bovendien te klein en te smal geworden.”

Cultuurverschillen

Op basis van de eerste bevindingen constateert Van Loo dat er ‘cultuurverschillen’ bestaan in de wijze waarop eenheden de kwaliteit ‘beleven’ van de locaties waarop zij werken. “De acceptatie van hoe zij gelegerd zijn, loopt nogal uiteen. De meest operationele eenheden klagen het minst over hun behuizing, terwijl mijn indruk is dat zij er het slechtst vanaf komen. Hun behuizing is vaak jaren oud en bovendien krap. Onder het motto ‘Make it work’ gaan zij hier op een pragmatische manier mee om.” Andere eenheden benaderen dit in zijn ogen anders. “Soms houdt dit verband met cultuurverschillen, maar ook de aard van de werkzaamheden is van invloed op hun kwaliteitsbeleving. Soms kan ook de visie of gedachte van een plaatselijke commandant impact hebben. Een commandant kan bijvoorbeeld legering beschikbaar stellen aan medewerkers die gezien hun woonplaats formeel geen recht hebben op een kamer. Dit heeft een positieve invloed op de tevredenheid van het personeel, maar een negatieve impact op het gebruik van het defensievastgoed. Dit omdat kamers dan wel op papier zijn toegewezen, maar uiteindelijk niet worden gebruikt vanwege de reisafstand.” ←

Uw hypotheek, onze zorg!

DFD is ruim 27 jaar dé specialist op het gebied van verzekeringen en onafhankelijk hypotheekadvies voor (ex-)militairen en hun gezinsleden. U wilt verhuizen of droomt van een eigen woning. Uw woning verduurzamen. Dat is goed voor het milieu en uw portemonnee! Of u nu voor het eerst koopt, verhuist, verbouwt of verduurzaamt. DFD biedt u het beste advies en de hypotheek die bij u past. Neem contact op met DFD voor meer informatie of een afspraak. Een eerste inventarisatie is altijd GRATIS!

DFD biedt u zorgeloos woongenot en voordeel door:

- ✓ Expertise en zorg;
- ✓ Ook hypotheek voor militairen met een FPS fase-1 en -2 contract;
- ✓ Echt onafhankelijk en persoonlijk advies door de DFD-regioadviseur;
- ✓ Duidelijkheid en transparantie, u weet hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Maximale zekerheid, ook voor de toekomst;
- ✓ De optimale hypotheek met de scherpste tarieven.

DEFENSIE IN DE MEDIA

De Marechausseevereniging volgt nauwlettend het belangrijkste defensienieuws in de (inter-)nationale media. Nieuws waarbij het ministerie van Defensie vaak een prominente rol speelt en onze vereniging als ‘luis in de pels’ namens jou als lid regelmatig aan het woord komt. Sinds vorig jaar bieden we je in elke uitgave van Interventie onder de titel ‘Defensie in de media’ een bloemlezing van relevante ontwikkelingen binnen jouw werkveld in de afgelopen tijd.

Nederlandse militairen gaan Oekraïense militairen trainen

Ongeveer 60 Nederlandse militairen van de Landmacht gingen eind maart 4 weken lang Oekraïense militairen trainen in Duitsland. Deze training voor infanteriecompagnieën maakte deel uit van de EU Military Assistance Mission (EUMAM). De inzet kwam bovenop de 230 militairen die Defensie onlangs beschikbaar stelde voor deze missie onder de EU-vlag. Zij gingen Oekraïense brigadestaven opleiden en bataljonstraining geven. Het doel van EUMAM is om dit jaar 30.000 Oekraïense militairen te trainen. Nederlandse militairen leiden sinds oktober 2022 ook op grote schaal Oekraïense rekruten op in het Verenigd Koninkrijk.

Miljardeninvestering in nieuwe schepen en raketssystemen

Het kabinet gaat de komende periode miljarden euro's investeren in nieuw defensiematerieel. Staatssecretaris Christophe van der Maat van Defensie kondigde begin april in brieven aan de Tweede Kamer aan dat er nieuwe marineschepen worden besteld en dat de Landmacht, Luchtmacht en Marine nieuwe raketssystemen krijgen. Zo beschikt de Landmacht straks weer over eigen raketartillerie om vijandelijke doelen met meer precisie uit te schakelen. Dit jaar vindt nog de levering plaats van het Israëlische Puls-systeem, dat op grotere afstand doelen kan raken dan de nu gebruikte pantserhouwitsers. De investeringen zijn volgens staatssecretaris van der Maat van Defensie nodig, omdat de oorlog in de Oekraïne onderstreept dat

meer vuursteun belangrijk is. Vanaf zee en vanuit de lucht heeft de krijgsmacht nu geen bewapening die krachtig genoeg is en ver genoeg reikt om onder andere bunkers uit te schakelen.

Nederland stuurt 150 militairen naar de Balkan

Op 6 april informeerden de ministers Hoekstra van Buitenlandse Zaken en Ollongren van Defensie de Tweede Kamer dat ons land maximaal 150 militairen voor één jaar naar Bosnië en Herzegovina ging sturen. Het betrof voornamelijk mariniers en ongeveer 10 militairen van andere eenheden. Het vertrek van de zogeheten Human Intelligence-eenheid vond plaats in juni. De mariniers volgen in oktober. Zowel de militairen als de mariniers gaan naar het gebied om inlichtingen te vergaren, op basis waarvan de veiligheidssituatie in Bosnië en Herzegovina beter kan worden gemonitord. Met de inzet op de Balkan levert Nederland een bijdrage aan de Europese troepenmacht EUFOR Althea.

Quick Reaction Alert weer in Nederlandse handen

De zogeheten Quick Reaction Alert (QRA) is sinds 13 april opnieuw in Nederlandse handen. Dit betekent dat F-16's van de Koninklijke Luchtmacht maandenlang worden ingezet voor het bewaken van het luchtruim van België, Nederland en Luxemburg. Ons land en België nemen deze taak afwisselend voor een aantal maanden op zich. In de hieraan voorafgaande periode was de QRA in Belgische handen. Voor deze taak staan permanent twee jachtvliegtuig-

ONDERSCHIEDING VOOR MOEDIGE MILITAIREN

↘ In totaal 15 (oud-)militairen kregen op **3 april** in Rotterdam een dapperheidsonderscheiding voor hun moedige en beleidvolle optreden tijdens een militaire missie. Zij voerden onder zeer zware en uitdagende omstandigheden operaties uit in de Indische Oceaan, Afghanistan en Cambodja. Bijzonder is dat een van de militairen twee onderscheidingen ontving. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog werd een dapperheidsonderscheiding toegekend voor een maritieme vliegoperatie. In totaal werden er drie Bronzen Kruizen, 10 Kruizen van Verdienste en 3 Vliegerkruizen overhandigd aan (oud-)militairen van de Marine, Landmacht en Luchtmacht.

gen klaar. Vanwege de korte waarschuwingstijd kunnen ze binnen enkele minuten opstijgen en een ongeïdentificeerd toestel onderscheppen.

Nederland koopt Leopard-2 tanks voor de Oekraïne

○ Op **20 april** werd bekend dat ons land samen met Denemarken 14 Leopard-2

A4 tanks voor de Oekraïne aanschaft. Na een revisie gaan de gevechtstanks zo snel mogelijk naar het door Rusland binnengevallen land. Waarschijnlijk is dit in 2024. Nederland maakt deel uit van de internationale tankcoalitie die de Oekraïne voorziet van moderne gevechtstanks. Eerder kocht Nederland al Leopard-1 tanks met Denemarken en Duitsland voor de Oekraïne.

KMar onderschept recordaantal valse papieren

De KMar stuitte het afgelopen jaar bij grenscontroles op een recordaantal vervalsingen van paspoorten en identiteitsbewijzen. Dat werd **21 april** gemeld op basis van de jaarcijfers van het expertisecentrum identiteitsfraude en documenten. Op luchthavens en bij steekproeven langs de grens met Duitsland en België onderschepte de KMar in 2022 in totaal 1598 vervalste documenten. In 2021 waren dat 1465 exemplaren. Dat was al een stijging van bijna 10 procent ten opzichte van 2020 en vergelijkbaar met de cijfers van voor de coronapandemie, al waren er in 2021 nog veel reisbeperkingen. Vorig jaar zag de KMar het aantal gevallen van fraude met reis-, verblijfs- en identiteitsdocumenten dus verder toenemen.

FO-team voor derde keer naar de Oekraïne

Een forensisch en opsporingsteam, een zogeheten FO-team, vertrok in de **tweede helft van april** richting de Oekraïne om onderzoek te doen naar oorlogsmisdrijven. Dit team, dat actief was onder de vlag van het Internationaal Strafhof, bestond wederom uit rechercheurs van de KMar. Zij werden aangevuld met experts van andere defensieonderdelen. Voor de derde keer reisde het FO-team naar de door Rusland binnengevallen Oekraïne. Het keerde op **3 juni** terug in Nederland. LTC-commandant en brigadegeneraal Jos Pieters en Directeur Operaties schout-bij-nacht Peter Reesink verwelkomden het team op Vliegbasis Eindhoven.

GROTERE ROL VOOR VETERANEN SEARCH TEAM BIJ ZOEKACTIES

De politie gaat bij het speuren naar vermiste personen beter en sneller gebruik maken van de kennis en de expertise van het Veteranen Search Team (VST), zo kwam naar buiten op 1 mei. De inzet van dit team zal voortaan centraal worden geregeld bij de landelijke meldkamer van de politie. De politie en het VST ondertekenden een samenwerkingsovereenkomst waarin deze afspraken staan. Op initiatief van een veteraan bij Defensie werd het VST vijf jaar geleden opgericht. Momenteel telt dit team 2.500 vrijwilligers, onder wie (oud-)militairen. Het ondersteunt de politie ongeveer 70 keer per jaar.

Afschaling van evacuatieoperatie uit Soedan

De operatie om Nederlanders uit Soedan te evacueren, werd op 26 april afgeschaald. Die dag stond een laatste evacuatievlucht met een C-130 Hercules-transportvliegtuig gepland. Verreweg de meeste bij Buitenlandse Zaken bekende Nederlanders waren weg uit Soedan. Zij konden vertrekken door de inzet van Nederland of van een partner. In totaal verlieten minstens 150 Nederlanders het land. Ongeveer

70 van hen gingen mee op één van de 6 vluchten met een toestel van de Koninklijke Luchtmacht. De anderen zijn geëvacueerd door bondgenoten of verlieten Soedan op eigen gelegenheid. Nederland haalde naast de ongeveer 70 Nederlanders ook ruim 100 mensen met een andere nationaliteit op uit Soedan. Onlangs braken in Soedan gevechten uit tussen twee facties binnen het Soedanese leger: het oorspronkelijke, reguliere leger en de RSF van generaal Hemedti. In de hoofdstad Khartoem vonden hevige gevechten plaats, waarbij uiteindelijk zeker 500 doden vielen en duizenden mensen gewond raakten.

KMar ontving onveilige bepantserde voertuigen

Op 27 april kwam naar buiten dat het Franse defensie- en beveiligingsbedrijf Centigon 6 miljoen euro moest betalen aan de Nederlandse Staat als gevolg van een geflopte levering in 2019 van 16 bepantserde voertuigen voor de KMar. De omgebouwde wagens bleken levensgevaarlijk. Problemen met het remsysteem, de stuurkolom en de brandstoftank konden ervoor zorgen dat de gepantserde auto's niet meer konden remmen, dat bestuurders de controle over het stuur konden kwijtraken en dat er een ontploffingsgevaar ontstond.

MARVER stond stil bij oorlogsgetroffenen

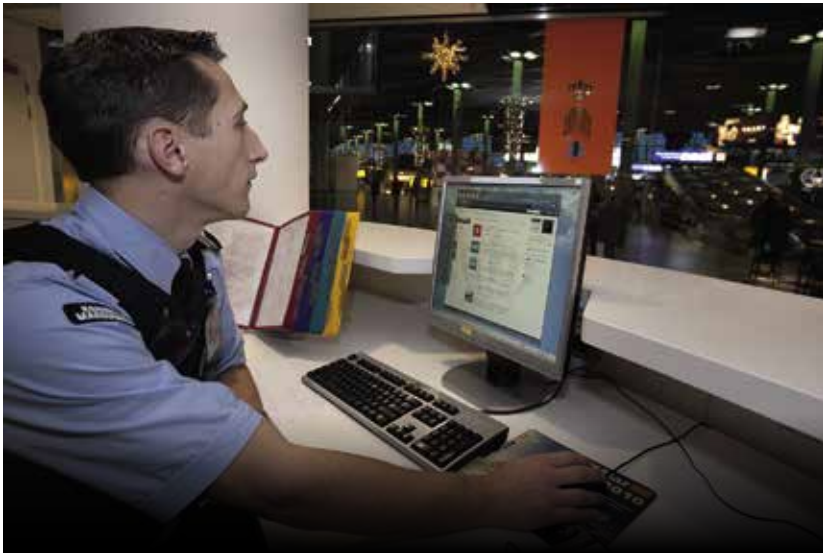
De MARVER stond op 4 mei uitgebreid stil bij iedereen – zowel burgers als militairen – die sinds de Tweede Wereldoorlog om het leven is gekomen in

oorlogssituaties of bij vredesoperaties in de hele wereld. Juist in deze moeilijke tijd waarin een verschrikkelijke oorlog in de Oekraïne woedt en de internationale betrekkingen hierdoor onder hoogspanning staan, hechtten wij zeer veel waarde aan onze Nationale Dodenherdenking. Daarom gaf een aantal van onze bestuursleden acte de présence tijdens herdenkingen bij belangrijke oorlogsmonumenten in het land en waren alle MARVER-collega's net als iedere andere Nederlander vanaf 20.00 uur twee minuten stil om de talloze gevallen met veel eerbied te gedenken. Zo was MARVER-secretaris Breunis van de Pol aanwezig bij de militaire herdenking op het Nationaal Ereveld in Loenen en woonde onze vicevoorzitter René Schilperoort de Nationale Militaire Dodenherdenking bij op het Militair Ereveld op de Grebbeberg in Rhenen.

CDS Commandeur in het Franse Legioen van Eer

Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim werd op 10 mei benoemd tot Commandeur in het Franse Legioen van Eer. Zijn ambtsgenoot in Frankrijk, generaal Thierry Burkhard reikte de bijbehorende medaille aan hem uit in Brussel. De overhandiging vond plaats na afloop van de Military Committee tijdens de Chiefs of Defence Session van de NAVO. Het gaat om de hoogste en belangrijkste Franse nationale onderscheiding voor militaire en burgerlijke verdiensten. Deze onderscheiding dankt Eichelsheim aan zijn bijdrage aan de

KMAR ONTEVREDEN OVER AANTAL VERSTREKTE NOODPASPOORTEN

De KMar toonde zich op **9 mei** ontevreden over het aantal noodpaspoorten dat zij dit jaar in de meivakantie moest verstrekken op Schiphol. Precieze cijfers hierover waren er die dag nog niet, maar een woordvoerder benadrukte dat het bij het loket nog altijd drukker was dan normaal. In april verstrekte de KMar op Schiphol 724 noodpaspoorten. “Er waren dit jaar in april iets minder aanvragen dan vorig jaar, maar nog altijd meer dan gemiddeld,” zei de woordvoerder. “Te veel mensen gaan ervan uit dat ze hun niet meer geldige reisdocument wel even kunnen verlengen op Schiphol, maar daarvoor is die voorziening niet bedoeld.”

Frans-Nederlandse samenwerking en zijn inzet voor de collectieve veiligheid.

Defensie wil permanente rol bij bescherming infrastructuur in Noordzee

Defensie wil een permanente rol bij het beschermen van infrastructuur in de Noordzee. Zij wil dreigingen via deze zee beter kunnen detecteren en afschrikken. Het kabinet onderzoekt de mogelijkheden hiervoor. Dit schreven minister Ollongren en staatssecretaris Van der Maat van Defensie op **16 mei** in een brief aan de Tweede Kamer.

De overheid onderkent al enkele jaren de sabotagedreiging van vitale infrastructuur in zee, zoals (internet-)kabels, pijpleidingen en windmolenparken. De krijgsmacht investeert op dit moment in intelligence, surveillance en reconnaissance-capaciteit. Daarmee zijn dreigingen tegen offshore en onderzeese infrastructuur tijdig te detecteren. Defensie versterkt ook het maritieme inlichtingenwerk en vervangt 10 hulpvaartuigen, waaronder twee hydrografische opnemingsvaartuigen. Laatstgenoemde vaartuigen brengen structureel de zeebodem in kaart.

Nieuwe radio's voor grond-luchtverbinding

Op **25 mei** schreef staatssecretaris Van der Maat van Defensie in een brief aan de Tweede Kamer dat Defensie alle huidige draagbare radio's voor grond-luchtverbinding zal vervangen door modernere exemplaren. Hierop zal de uitrusting van militairen worden aangepast. De verwachting is dat Defensie de eerste nieuwe spullen vanaf eind 2024 ontvangt. Na twintig jaar hebben de huidige radio's het einde van hun levensduur bereikt. Bovendien is de techniek verouderd. Die voldoet vanaf 2025 niet meer aan de door de NAVO gestelde eisen voor beveiligde communicatie. Met de nieuwe radio's is dat probleem van de baan.

Nieuwe munitie voor F-35's

Defensie schaft nieuwe munitie aan voor de F-35-gevechtsvliegtuigen, waarmee zij moeilijk bereikbare doelen kunnen uitschakelen. Dat schreef staatssecretaris Van der Maat van Defensie op **5 juni** in een brief aan de Tweede Kamer. De hoogwaardige raketten vormen een antwoord op de zogeheten A2/AD-capaciteit waarover veel potentiële tegenstanders vandaag de dag beschikken. ←

ALLE MARVER- HIGHLIGHTS VAN 2022 IN VOGELVLUCHT

Het afgelopen jaar spanden alle MARVER-medewerkers zich weer in voor de individuele en collectieve belangen van jou en je collega's. Hun inspanningen leidden tot diverse mooie resultaten, waaronder het avw-akkoord 2021-2023. In deze infographic zetten we alle MARVER-highlights in het afgelopen jaar voor je op een rij.

7 MARVER-gezichten

vormden ons Hoofdbestuur, dat 12 keer vergaderde over diverse actuele thema's.

Om nauw betrokken te blijven....

bij defensieontwikkelingen in Europa zijn de MARVER en haar zusterbond AFMP al jarenlang lid van EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen.

Goed uit de verf...

kwam de nieuwe (concept-)structuur van onze vereniging. Deze bestaat uit het Hoofdbestuur en 7 Kringen die elkaar regelmatig ontmoeten voor informatie, communicatie en advies in het Kaderberaad.

Honderden leden...

kregen bij hun belastingaangifte en andere belangrijke belastingzaken hulp van onze gratis belastingdienst.

Tallose jubileum-oorkondes...

en draagspelden reikten we uit aan leden die 50, 60 of 70 jaar bij de MARVER aangesloten waren.

Een mooi resultaat...

boekten we na een jarenlange juridische strijd voor een militair die tot medio 1985 bij Defensie veel met PX-10 werkte en die in 2011 Non-Hodgkin kreeg. Met terugwerkende kracht tot 2016 krijgt hij een Militair Invaliditeits Pensioen.

Twee ereleden...

én een lid van verdienste benoemde onze vereniging.

Onze afdeling individuele belangenbehartiging

en onze vrijwillige raadsmanen boden hulp en advies aan talloze leden.

De hoogste rechter voor militairen...

oftewel de Centrale Raad van Beroep, bepaalde in februari dat cadetten die de Korte Officiers Opleiding volgen, na de afronding hiervan en vóór de start van de Vaktechnische Opleiding moeten worden bevorderd tot tweede luitenant. Deze uitspraak volgde na door ons aangespannen procedures.

Hulp voor veteranen...

stond hoog op onze prioriteitenlijst. Samen met het Netwerk Veteranen FNV maakten wij hiervan volop werk.

De uitvoering van de maatregel...

in verband met verminderd pensioenperspectief kon medio 2022 worden opgestart.

Het Fonds Sociale Zorg...

bleef nauw verbonden met onze vereniging.

Na lange onderhandelingen..

werd een avw-akkoord 2021-2023 bereikt tussen de bonden en Defensie.

Ben je nieuwsgierig naar alle ins & outs van de MARVER-highlights over het afgelopen jaar? Bekijk dan ons volledige jaarverslag door de onderstaande QR-code te scannen!

NAD-BIJEENKOMSTEN KOMEND NAJAAR

In het najaar van 2023 heeft de MARVER weer door heel Nederland regiobijeenkomsten gepland staan voor haar niet actief dienende leden. De uitnodigingen worden circa 4 weken voor de bijeenkomst verstuurd. Dit gebeurt via e-mail als jouw e-mailadres bij ons bekend is of anders per post. Bij de uitnodiging voegen we ook een agenda. Om een NAD-bijeenkomst bij te wonen, dien je je vooraf aan te melden. Hoe je dit kunt doen, lees je in de uitnodiging. Check diverse locaties en data in onderstaand overzicht!

Twente

vrijdag 29 sept 2023, 14.00 uur
locatie Wijkcentrum 't Lansink,
Twijnstraat 8, Hengelo

Assen & Groningen

woensdag 4 oktober 2023, 10.00 uur
locatie Buurthuis De Maasstee,
Maasstraat 25, Assen

Emmen

woensdag 4 oktober 2023, 13.30 uur
locatie Dorpshuis 't Hoefijzer
Zuidbarge, Zuidbargerstraat 94,
Emmen

Utrecht e.o. & 't Gooi

vrijdag 6 oktober 2023, 10.00 uur
locatie Buurtkamer De Grootte
Hond, Diepenbrocklaan 145,
Nieuwegein

De Baronie & Rijen

vrijdag 6 oktober 2023, 13.30 uur
locatie Sociaal Cultureel Centrum 't
Kraaienest, Tweeschaar 12, Breda

NO-Veluwe

maandag 9 oktober 2023, 10.00 uur
locatie Zalencentrum De Kiekmore,
Tesselschadelaan 1, Harderwijk

Eemland & Doorn

maandag 9 oktober 2023, 13.30 uur
locatie AFMP-gebouw, Johan van
Oldenbarneveltlaan 46, Amersfoort

Venlo/Roermond/Poort Limburg

woensdag 11 oktober 2023, 13.30 uur
locatie Gemeenschapshuis Kepel,
Kerkstraat 27, Panningen

Zeeland

vrijdag 13 oktober 2023, 10.00 uur
locatie Wijkgebouw de Spinne,
Joseph Lunsiaan 7, Goes

Roosendaal & W-Brabant

vrijdag 13 oktober 2023, 13.30 uur
locatie Wijkcentrum Het Fort,
Bernadettestraat 4, Bergen op Zoom

IJsselland

maandag 16 oktober 2023, 10.00 uur
locatie Dorpshuis, Mariënrad 3,
Wezep

Kennemerland

dinsdag 17 oktober 2023, 10.00 uur
locatie De Boerderij, zaal 2,
Lutulistraat 139, Hoofddorp

BOEK 'BARSTEN IN DE ZIEL' VERSCHENEN

↘ Onlangs is het boek 'Barsten In de ziel' van de hand van voormalig MARVER-lid Sven Burgers verschenen. Hij diende van 1996 tot en met 2012 bij de Kmar. Zijn boek beschrijft het verhaal van de veteraan Neil – een dierbare vriend van hem – die zijn innerlijke strijd met het leven, als gevolg van ervaringen tijdens zijn vele uitzendingen, op tragische wijze verloor. Als ervaren militair en vader was hij wanhopig, maar de juiste hulp kwam voor hem het te laat. Dagelijks hebben veel veteranen en professionals in hoog-risicoberoepen psychische klachten door hun ervaringen tijdens het werk. Het boek brengt ook hún strijd onder de aandacht. Met nieuwe inzichten wordt getracht een bijdrage te leveren aan het voorkomen van psychische klachten en aan de ontwikkeling van nieuwe manieren om hulp te bieden aan militairen en professionals in andere hoog-risicoberoepen. Je kunt het boek bestellen door op de QR-code te klikken!

EENMALIGE MACTIGING VERVANGT ACCEPTGIRO BIJ BRIEF VAN FSZ

↘ Vanaf dit jaar tref je als MARVER-lid geen acceptgiro meer aan bij de brief over de jaarlijkse Sint-Nicolaasactie en Kerstactie van het Fonds Sociale Zorg, die je eind november krijgt toegestuurd. Hiervoor in de plaats wordt een eenmalige machtiging toegevoegd. Hiermee kun je het FSZ eenmalig machtigen een bedrag voor deze acties af te schrijven. Medio dit jaar heeft de ING-bank waar het FSZ haar rekening heeft lopen namelijk de acceptgiro afgeschaft. In de brief vind je uitleg over de eenmalige machtiging. Natuurlijk blijft de mogelijkheid bestaan om jouw bijdrage aan de Sint-Nicolaas- en Kerstactie digitaal over te maken.

Ga voor het volledige overzicht van onze NAD-bijeenkomsten naar onze online agenda: www.marver.nl/actueel/agenda

IN MEMORIAM

 Op 11 maart 2023, is na een ernstige ziekte op 69-jarige leeftijd **Willem Maatman** overleden. Willem is na zijn opleiding geplaatst op de Brigade Oldenzaal en ging samen met zijn echtgenote ook in Oldenzaal wonen. Op deze brigade heeft Willem zijn werkzaamheden voornamelijk verricht in de grensbewaking. Hij is vanuit de Koninklijke Marechaussee vele jaren gedetacheerd geweest bij de Vreemdelingenpolitie in de regio Twente. Na zijn uitzending naar Bosnië is zijn detachering bij de politie beëindigd. Hij bracht de laatste jaren tot aan zijn FLO op de Brigade Coevorden door. Ongeveer 10 jaar geleden werd bij Willem een ziekte vastgesteld. Deze ziekte heeft hij al die jaren onder controle kunnen houden. Tijdens deze periode heeft hij nog de gelegenheid gehad om met zijn echtgenote en gezin verschillende mooie verre reizen te maken. Het laatste half jaar sloeg de ziekte weer in alle hevigheid toe en is hij hieraan overleden. Op donderdag 16 maart is afscheid van Willem genomen en de volgende dag vond de crematie in besloten kring plaats. Wij wensen zijn echtgenote Marleen, de kinderen en de kleinkinderen veel sterkte toe met dit grote verlies. De condoleances zijn namens het FSZ overgebracht door de ledenbezoekers Theo en Betsie Wielens.

Correspondentieadres:
Harplaan 39, 7577LP Oldenzaal

 Op 13 maart 2023 is op 77-jarige leeftijd onverwachts

kapitein b.d. **Jan Buis** overleden. De ziekte Parkinson kreeg steeds meer grip op zijn leven en hierdoor kwam zijn algehele gezondheid in het nauw. Jan ging voorbeeldig met zijn ziekte om en liet het leven uiteindelijk toch nog snel los. Jan bracht de meeste diensttijd door op het OCKMar in Apeldoorn. Hiervoor had hij onder andere in België gediend, waar ook zijn beide zonen Jan en Alex zijn geboren. Terug op het OCKMar ging hij later met Ria voor drie jaar naar Sint Maarten. Hiervan heeft hij bijzonder genoten. Treinen en reizen lopen als rode draad door het leven van Jan. Hij maakte ook graag reizen met de caravan/camper of een cruise. Tevens stond muziek op zijn favorietenlijst. Hij was lid van het trompetterkorps en later betrokken bij het Historisch Tamboerkorps. Zo bracht hij heel wat cd's aan de man. Op het OCKMar heeft hij bij diverse onderdelen gezeten, waaronder SOD/Rechercheschool KMar en later bij het opzetten van de dependance Vught. Van 2002 tot 2020 was Jan met Ria ook ledenbezoeker van het FSZ in Apeldoorn. Een taak die beiden minutieus uitvoerden. Zo hebben zij samen de sinterklaasfeesten voor het FSZ voor de Veluwe opgezet in de Duiker te Ugchelen. Deze bijeenkomsten inclusief bingo waren een groot succes. Jans betrokkenheid bij het FSZ is altijd gebleven. Een schaduw over het leven van Jan en Ria is het verlies van drie kleinkinderen. Op 21 maart 2023 is Jan begraven na een afscheidsdienst in de Bronkerk op begraafplaats Heidehof te

Ugchelen. Namens het FSZ waren Gerrie en Rinus Kamphuis aanwezig.

Correspondentieadres: Mevrouw R. Buis, Wijer 2, 7339 BZ Ugchelen

 Op 20 maart 2023 overleed aan een ernstige ziekte op 72-jarige leeftijd oud-collega **Wil Giesbertz**. Wil begon zijn loopbaan in 1972 bij het OCKMar te Apeldoorn. Hij was afkomstig van het Korps Mariniers. Tijdens zijn loopbaan bij de Koninklijke Marechaussee bekleedde hij diverse functies. Hij was onder andere werkzaam bij de Groep Recherche OCKMar. In 1996 is hij gedurende een aantal maanden als instructeur Recherche Basis Cursus voor personeel Korps Politie Nederlandse Antillen gedetacheerd geweest op Sint Maarten. Voor de wijze waarop hij instructie gaf op Sint Maarten werd hij 'een ambassadeur van de KMar ten opzichte van de KPNA' genoemd. Na zijn actieve periode bij de Kmar ging hij beveiligingsopleidingen en trainingen verzorgen. Wil was met zijn vrouw Petra heel actief in de golfsport. Samen met Petra verzorgde hij golfwedstrijden. Golf was Wil zijn passie. Hij sleepte diverse prijzen in de wacht, onder andere die van politie-golftopper van het jaar. Hij was oud-secretaris en gedelegeerde van de NPSB en leverde een grote bijdrage aan het uitdragen van de politieszport, met name de golfsport. Kort voor zijn overlijden verbleef Wil in een revalidatiecentrum te Oudorp. De ledenbezoekers Tine en Hans Veen hebben hem daar namens

de Marechausseevereniging een oorkonde voor zijn 50-jarige lidmaatschap uitgereikt. Dit stelde hij zeer op prijs. Overeenkomstig zijn wens was er geen uitvaartplechtigheid en stelde Wil zijn lichaam ter beschikking van de wetenschap. Wij wensen zijn echtgenote Petra heel veel sterkte met het verlies.

Correspondentieadres:
Petra van den Aardweg, Aletta Jacobsstraat 15, 1827MK Alkmaar

 Op 5 april 2023 overleed op 82-jarige leeftijd te Badhoevedorp in zijn slaap **Jacobus Jacob Laan**. Hij was al geruime tijd ziek. Op zijn overlijdenskaart stond vermeld: 'Zonder vrees en zonder blaam ben ik heengegaan naar de overkant. Lachend, zie je mij staan, maar niet getreurd, ieder op zijn beurt.' De crematie vond op 12 april 2023 plaats in het crematorium Westgaarde te Amsterdam.

Correspondentieadres:
Geraniumlaan 33,
1171 MA Badhoevedorp

 Op 6 april 2023 overleed de 96-jarige Aoo KMar bd **Harm Duim** te Leeuwarden. Harm bekleedde als laatste de functie van Brigadecommandant van de Brigade Havelte. Hij was sinds 2012 weduwnaar van zijn lieve vrouw Jannie Niemeijer. Voetbal was zijn lievelingssport, die hij vroeger ook veel heeft beoefend. Hij was zo goed dat hij sommige plaatsingen alleen te danken had aan het feit dat hij zo → 19

goed kon voetballen. Hij speelde in het Noordelijk Districtselftal Koninklijke Marechaussee. Harm deed tijdens zijn diensttijd op meerdere brigades dienst. Hij was een zeer sociaal mens, maar wel recht-door-zee. Een van de laatste der Mohikanen is heen gegaan. Vaarwel Harm Duim en nog bedankt voor je mooie verhalen! De laatste jaren had Ab Blaauw als ledenbezoeker namens het FSZ in Drenthe en de kop van Overijssel nog regelmatig telefonisch contact met Harm, iets wat hij zeer op prijs stelde.

Correspondentieadres:
Klaprooslaan 166,
9713 SW Groningen

Op 7 april 2023 is op 71-jarige leeftijd overleden **Grietje Begeman-Darwinkel**, echtgenote van Kapitein b.d. Roelf Begeman. Onbekend waardoor hebben Roelf, de kinderen en de kleinkinderen afscheid van haar moeten nemen. Grietje was een zeer zorgzame en sociaal bewogen vrouw. De kleinkinderen liepen met haar weg. Daarnaast maakte zij zich samen met haar man Roelf sterk voor de gemeenschap in de dorpen Noord Deurningen en Exloo. Dit had tot gevolg dat zij samen werden benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Op vrijdag 14 april 2023 werd in het crematorium te Emmen in besloten kring afscheid genomen van Grietje. Tijdens de dienst werd de levensloop van Grietje verteld door iemand van de uitvaartvereniging en droeg Roelf een gedicht voor.

De vier kleinkinderen staken voor oma ieder een kaasje aan. Namens de MARVER verzorgden de FSZ-medewerkers Joke en Ab Blaauw een traditioneel rouwarrangement.

Correspondentieadres:
Hoofdstraat 7, 7875AA Exloo

Op 9 april 2023 overleed op 103-jarige leeftijd te Wassenaar mevrouw **Maria Amelia Viergever-Gilles**. Maria was de weduwe van Aoo b.d. Viergever, die o.a. als staf-adjutant werkzaam was bij de 2e divisie in de Nassau Zuilensteinstraat te 's-Gravenhage. Hij overleed in 2005. Op 13 april 2023 heeft de familie in besloten kring afscheid van haar genomen. Door de zorg van ledenbezoeker Henk Spittje van het FSZ werd de laatste bloemengroet verzorgd.

Correspondentieadres: *Valkhof 24, 2261 HP Leidschendam*

Op 13 april 2023 overleed plotseling op 77-jarige leeftijd de Aoo bd KMar **Simon Niemeijer**. Simon begon zijn loopbaan bij de Koninklijke Marechaussee op 12 augustus 1965 op het Depot Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. Na zijn opleiding werkte hij op meerdere brigades. Simon had een zwak voor motorvoertuigen, wat leidde tot de functie van MTO op meerdere districten. Zo vervulde hij deze functie op het District Groningen, Noord en Duitsland. In Duitsland was hij gesta-

tioneerd te Stolzenau. Daar beheerde hij naast zijn MTO-werkzaamheden de afgifte van de BFG-kentekens voor het gehele District Duitsland. Dit deed hij op uitstekende wijze. De afscheidsdienst voorafgaand aan de crematie vond plaats op dinsdag 18 april 2023 in de Berkenzaal van Rouwcentrum de Boskamp te Assen. Bij deze afscheidsdienst waren meerdere oud-collega's aanwezig, onder wie de oud-Districtscommandant, kolonel Huisman. De ledenbezoekers Joke en Ab Blaauw zorgden voor het traditionele rouwarrangement met de linten van de Marechausseevereniging.

Correspondentieadres:
Maasstraat 1, 9406 RA Assen

Op 30 april 2023 is op 78-jarige leeftijd te Apeldoorn **Pleun de Heer** overleden. Pleun ging als eerste luitenant met FLO. Hij heeft vele functies doorlopen. Als laatste was hij stafofficier van de BBK. Velen die met Pleun hebben gewerkt, kennen hem als een beminlijke collega. De reünies van de BBK bezocht hij trouw. Hiervan genoot hij. Hij kon weer even bijkletsen met oud-collega's. Na zijn diensttijd bij de KMar bleef Pleun actief op velerlei fronten. Het was geen man die kon stilzitten. Hij was een sociaal bewogen mens. Zo verrichtte hij verschillende werkzaamheden in de Goede Herderkerk in Apeldoorn. Men deed zelden tevergeefs een beroep op hem. Hij was hier voorzitter van de kerkrent-

meesters en een manusje van alles. Als laatste woonde Pleun in appartementencomplex Mandala aan de Sportlaan, tegenover de KWIII-kazerne. De wooncorporatie van Mandala had ideeën om van alle kantoren appartementen te maken. Dit hield in dat de gezamenlijke activiteitenruimte verloren ging. Pleun is hier voor gaan liggen en kreeg het na veel strijd voor elkaar om van een ruimte een zelfstandige koffiekamer te maken, waar de bewoners elkaar kunnen ontmoeten. Voor de gemeente Apeldoorn is dit uniek. In Mandala was Pleun een grote vraagbaak. Zelfs 's avonds verzochten medebewoners hem regelmatig om ondersteuning bij de bediening van de tv of de computer. Pleun zei nooit nee. Hij was integer, dienstbaar aan de samenleving en een bruggenbouwer. Voor al zijn inspanningen en activiteiten werd hij in 2022 koninklijk onderscheiden als Lid in de Orde van Oranje Nassau. Op 5 mei is afscheid genomen van Pleun vanuit zijn vertrouwde Goede Herderkerk. Wij wensen de kinderen en kleinkinderen veel sterkte bij dit verlies.

Op 3 mei 2023 is op 81-jarige leeftijd te Oldenzaal **Berend Witte** overleden. In februari 2023 werd Berend totaal onverwachts ziek. Onderzoek wees al snel uit dat er sprake was van een levensbedreigende ziekte. In een periode van drie maanden werd Berend steeds zieker en uiteindelijk overleed hij dus op 3 mei. Berend is

geboren in Assen en bracht de eerste jaren binnen de KMar wisselend door op de Brigades Nieuwerschans en Groningen. Uiteindelijk werd hij geplaatst in Oldenzaal, waar hij samen met zijn vrouw Geesje een van de dienstwoningen achter de brigade betrok. Daar woonde hij tot aan zijn overlijden. Berend verrichtte met name werkzaamheden op het gebied van het verkeer en alles wat hiermee te maken had. Bij het wegvallen van de binnengrenzen was er een grote reorganisatie, waarbij veel collega's moesten worden verplaatst. Hieraan heeft Berend bij personeelszaken zijn steentje bijgedragen. Daarna spande hij zich nog jarenlang in als VTO in Gelderland en Overijssel, te Apeldoorn. Op dinsdag 8 mei is thuis afscheid van Berend genomen. De volgende dag vond de crematie in besloten kring plaats. Op de kaart van Berend stond: 'k heb 'n mooi leam'n had.' Wij wensen zijn echtgenote, de kinderen en de kleinkinderen veel sterkte met dit grote verlies. De ledenzoekers Betsie en Theo Wielens woonden de afscheidsplechtigheid namens het FSZ bij.

*Correspondentieadres:
Haerstraat 23,
7573 AN Oldenzaal*

 Op vrijdagavond 26 mei 2023 is, toch nog onverwachts, te Boxtel op 75-jarige leeftijd de heer **W.J.M. (Wim) van de SCHOOT** overleden. Wim was laatstelijk tot aan zijn FLO werkzaam als brigadecomman-

dant van de Brigade Uden. In zijn werkzame leven was hij op diverse plaatsen in het zuiden des lands werkzaam, waaronder de Brigades Putte en Eindhoven. Een groot deel van de tijd was Wim vanuit de KMar werkzaam binnen de vreemdelingenketen van het MvJ. Deze taken voerde hij onder andere uit in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag. Hij gold voor menigeen als vraagbaak en als man die je altijd kon benaderen en je verder hielp. Wim en Ted legden een groot aantal jaren als ledenbezoekers van het FSZ bezoeken af aan leden in de regio Noord-Brabant-oost. Wim is een aantal jaren geleden geopereerd aan zijn hart. Door ontstane complicaties aan de longen kon hij de laatste jaren zijn passie - het zijn van ledenbezoeker van het Fonds Sociale Zorg - samen met zijn vrouw Ted niet meer uitoefenen. Dit werk moest hij in januari 2022 vanwege zijn afnemende gezondheid staken. Namens het Fonds Sociale Zorg en de MARVER is een rouwboekje bezorgd. Wij wensen Ted en de kinderen heel veel sterkte met hun verlies.

*Correspondentieadres:
Familie Van de Schoot, Van
Hornstraat 24, 5282 NC Boxtel*

 Op 7 juni 2023 kwam **Dina van Bodegom-Hendriks** op de leeftijd van 96 jaar te overlijden. Dina werd op 20 juli 1926 in Rotterdam geboren, waar zij ook haar jeugd jaren doorbracht. Ze volgde de Mulo en daarna werkte zij op het

verzekeringskantoor RVS. Dina was een echt familiemens. In 1950 trouwde zij met Cor van Bodegom, die een baan bij de Koninklijke Marechaussee had. Door het werk van Cor kwamen zij in Limburg terecht. Dat was voor de Rotterdamse Dina wel even wennen. Dina en Cor werden de trotse ouders van dochter Annemarie en zoon Rob. Ze genoten van de vele uitstapjes met de caravan en waren altijd in voor een feestje. In 2009 moest Dina afscheid nemen van haar Cor. Dat viel niet mee, maar dapper wist zij het leven weer op te pakken. Dina was een opgewekte vrouw met oog en aandacht voor iedereen, vooral voor haar drie kleindochters die zij trots 'haar sterren' noemde. Deze drie sterren vertelden tijdens de afscheidsdienst op een mooie manier over de belevenissen met hun lieve oma. Op donderdag 15 juni 2023 bezochten de ledenbezoekers Fien en Jacques Cabollet namens de Marechausseevereniging en het Fonds Sociale Zorg de crematieplechtigheid in Crematorium Nedermaas te Geleen. Wij wensen de kinderen, de kleinkinderen en de familie heel veel kracht en sterkte.

 Op 19 juni 2023 is op 89-jarige leeftijd in zijn woonplaats Nunspeet **Cornelis Jan den Hartigh (Cor)**, overleden, Aoo b.d. der Koninklijke Marechaussee en Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Cor kreeg zijn Koninklijke onderscheiding in 2013 voor zijn jarenlange inzet

als vrijwilliger voor de samenleving. Geboren in Klaaswaal, werd hij lid van de Nationale Reserve, waardoor hij tijdens de watersnoodramp in 1953 werd ingezet bij de dijkbewaking. Tijdens zijn dienstplichttijd in Oirschot kreeg hij belastingstelling voor het werken bij Defensie. In zijn beginjaren bij de KMar heeft Cor diverse functies bekleed binnen de grensbewaking. Hierna werd Cor geplaatst bij 101 MarBat, waar hij met veel plezier werkte. Na zijn FLO heeft Cor diverse jaren de bus gereden voor Stichting Welzijn Ouderen Nunspeet. Ook is hij actief geweest als begeleider bij de gymnastiekvereniging en bekleedde hij bestuursfuncties bij de Oranjevereniging en de volleybalvereniging. Cor was een fanatiek sporter, maar hield ook van tuinieren. Elke dag was hij in zijn tuin te vinden. Tijdens zijn verblijf in Het Welgelegenhuis was hij ook daar graag werkzaam in de tuin. De afscheidsplechtigheid van Cor vond plaats op vrijdag 23 juni in het uitvaartcentrum aan de Van Oordtstraat te Nunspeet-West. Tijdens deze plechtigheid werd door zijn kinderen zijn levensloop verwoord. Cor was een man van weinig woorden en zijn leven werd gekenmerkt door werken, plicht en trouw. Het blauwwitte bloemstuk met lint van de Marechausseevereniging was centraal op zijn kist gepositioneerd. Wij wensen de familie veel sterkte toe bij het dragen van hun verlies.

*Correspondentieadres:
mevrouw L.M. den Hartigh-
Boender, Bremhoek 45,
8072 KC Nunspeet ←*

Afscheid en aanwinst binnen
MARVER-Hoofdbestuur

ANNE WEEGINK TIJDENS 123^E AV BENOEMD TOT LID VAN VERDIENSTE

Tijdens de recente 123^e Algemene Vergadering van de MARVER in Kasteel Montfoort is Anne Weegink als afscheid nemend kaderlid binnen de Kring NAD benoemd tot Lid van Verdienste. Hij dankt deze benoeming aan zijn jarenlange betrokkenheid bij talloze verenigingsactiviteiten en aan zijn werk voor de Kring NAD. MARVER-voorzitter Sven Schuitema reikte de bijbehorende versierselen en oorkonde aan Anne uit. Sven sprak lovende woorden over diens nimmer aflatende inspanningen. Fred Martens, al vijf jaar verantwoordelijk voor het maken en versturen van de Mailnet NAD-nieuwsbrief, kreeg de Waarderingspenning van onze vereniging als dank voor zijn waardevolle vrijwilligerswerk.

In Montfoort werd met een bos bloemen en een door Sven uitgesproken dankwoord afscheid genomen van David Goudzwaard, die na negen jaar ons Hoofdbestuur (HB, red.) verliet en zich niet opnieuw verkiesbaar stelde. Na vijf jaar kaderlid te zijn geweest, trad David in 2014 toe tot het HB. "In de jaren daarna heb je inhoudelijk enorm veel bijgedragen," zo prees Sven zijn verdiensten. "Ik denk dat wij met jou een bekwame bestuurder gaan missen en ik hoop dat je jouw MARVER-bril niet helemaal zult verliezen."

Stokje overdragen

David zelf benadrukte dat het naar zijn mening tijd is om het stokje van algemeen hoofdbestuurslid aan iemand anders over te dragen. "Het zou goed zijn als het HB zo

divers mogelijk wordt. En dan heb ik het niet alleen over mannen en vrouwen, maar over het belang om bestuursleden te hebben die afkomstig zijn uit alle geledingen van de organisatie.”

Vervolgens werd Marcel van der Stap, voorzitter van de Kring LTC bij de Marechausseevereniging, unaniem aanvaard als nieuw algemeen hoofdbestuurlid. Na het applaus dat volgde op zijn aanvaarding benadrukte Sven dat het HB de komende tijd nog meer personele versterkingen kan gebruiken.

Highlights 2022

Aan de hand van het vorig jaar succesvol gelanceerde jaarverslag nieuwe stijl haalde Breunis van de Pol als secretaris en penningmeester van de MARVER onze bondshighlights van 2022 aan. Hét hoogtepunt was volgens Breunis het tussen de bonden en Defensie bereikte arbeidsvoorwaardenakkoord 2021-2023 voor defensiepersoneel. Een akkoord dat mede te danken is aan de inspanningen van onze onderhandelaar René Schilperoort. Ook de meerwaarde van ons jarenlange lidmaatschap van EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen, passeerde de revue in het jaarverslag.

“Juist heden ten dage is het belangrijk om in Europa gezamenlijk ten strijde te trekken voor de positie en de arbeidsomstandigheden van militairen,” zo benadrukte Breunis het belang van dit lidmaatschap. En ook de nauwe verbondenheid van onze vereniging met het Fonds Sociale Zorg kreeg volgens

hem terecht een prominente plek in het jaarverslag. Hij bedankte iedereen die zich in 2022 opnieuw verdienstelijk maakte voor het fonds. “Een bron van zorg is wel het tekort aan FSZ-ledenbezoekers. Wij zijn naarstig op zoek naar mensen, die deze vrijwillige taak kunnen en willen vervullen.”

Financiële beleid

Onderdeel van de AV-agenda was ook het door het HB gevoerde financiële beleid over het afgelopen jaar. De financiële commissie van de vereniging beoordeelde de uitgebreid bestudeerde jaarrekening 2022 van onze vereniging als volledig en juist en adviseerde de AV om in te stemmen met het bescheiden negatieve resultaat dat hieruit naar voren kwam. Bijkomend voorstel aan de vergadering was om dit negatieve resultaat van 11.125 euro te onttrekken aan het bondsvermogen. Zonder bezwaren ging iedereen hiermee akkoord.

Relevante ontwikkelingen

Traditiegetrouw kregen de voorzitters van de Kring LTC, Kring Schiphol, Kring West, Kring Noord, Kring Midden, Kring Zuid en Kring NAD tijdens de AV de gelegenheid om beknopt in te gaan op de meest relevante ontwikkelingen binnen hun kring en om hun vragen hierover te richten aan het HB. Deze dienden zij voorafgaand aan de vergadering in bij het HB, zodat zij deze in Montfoort direct konden worden beantwoord. Hun vragen hadden onder meer betrekking op de uitwerking van in het kader van het avw-akkoord 2021-2023 gemaakte afspraken,

‘Een bron van zorg is het tekort aan FSZ-ledenbezoekers’

onze inspanningen voor nieuwe avw-afspraken, de voortslepende stap 4 van de LTC-reorganisatie, de diverse inzetvormen en de hieraan verbonden vergoedingen en de eigen draai die veel commandanten lijken te geven aan de invulling van regelgeving.

Waardering

In zijn bijdrage namens de Kring NAD sprak Ron Knobbe zijn waardering uit voor de wijze waarop Sven zich als MARVER-voorzitter recent in de media manifesteerde rond brandende KMar-thema's. Zo schoof Sven in maart van dit jaar aan bij de NTR-televisietalkshow De Sociëteit. Gespreksonderwerp was het oordeel van het Gerechtshof in Den Haag dat de KMar geen gebruik meer mag maken van etniciteit in profielen bij MTV-controles. Ook Svens in april gepubliceerde blog onder de titel ‘Hoge bomen vangen weinig wind’ deed veel stof opwaaien. In dit blog vraagt hij zich af waarom politieke kopstukken en hoge functionarissen bij ministeries vaak de hand boven het hoofd wordt gehouden, terwijl burgers om het minste of geringste worden bestraft. ←

Oud-wachtmeester
Patrick van der Wal schreef
autobiografisch boek

‘IK VOELDE ME NIET BEGREPEN’

Jarenlang tobde Patrick van der Wal met zijn gevoelens, die keer op keer leidden tot problemen in zijn werk en privéleven. Toch bleef hij als marechaussee en politieman stug doorwerken, onder meer op missie in voormalig Joegoslavië en Afghanistan. De ontdekking dat hij hoogsensitief is, leidde tot het boek 'Gevangen in gevoel'. TEKST FRED LARDENOYE

Er staan genoeg

heftige ervaringen in het boek van Patrick van der Wal (49), maar het is een liefde die in 1994 zorgt voor de meest aangrijpende passage. 'Ik stond voor een hels dilemma. Ik was klaar met mezelf en voelde mij niet meer dan een stuk stront.' De dan net beëdigde wachtmeester heeft zijn mee naar huis genomen Glock tegen zijn hoofd gezet en staat op het punt de trekker over te halen. Van der Wal: "Deze gebeurtenis wordt in verband gebracht met de vraag of ik nu, bijna 30 jaar later, wel stabiel ben. Als je mijn boek goed leest, dan zou je dat toch goed moeten kunnen inschatten."

Als we hem spreken, heeft hij nog niet zo lang geleden de diagnose PTSS gekregen. "Toen ik een diepe depressie zat in 2016 was ik daar al eens voor getest, maar had ik slechts symptomen hiervan." Nu hij alsnog een trauma blijkt te hebben opgelopen, is dat voor de politieman reden om het gevecht weer aan te gaan. "Het gaat om beroepsgerelateerde PTSS, dus daar zal de politieorganisatie ook naar moeten handelen. Ik denk - zonder arrogant te willen zijn - dat ik mijn taken altijd goed heb uitgevoerd."

Voormalig Joegoslavië

Hoewel hij het liefst bij de politie wilde dienen, begon hij na als dienstplichtige gediend

→ Patrick van der Wal bij zijn beëdiging als wachtmeester in juni 1994. FOTO: PRIVÉCOLLECTIE PATRICK VAN DER WAL

te hebben bij de Koninklijke Marechaussee aan de onderofficiersopleiding. Als jonge wachtmeester werd hij geplaatst bij de Brigade Nijmegen, de plaats waar hij ook geboren en getogen is. Na zijn stukgelopen liefdesrelatie meldde hij zich als 23-jarige graag voor uitzending aan naar het voormalig Joegoslavië. Zo werd hij begin juni 1994 geplaatst bij het uit drie man bestaande marechausseecontingent in Pleso, het vliegveld nabij Zagreb.

In het boek passeren tal van incidenten de revue die hij als 'blauwe' marechaussee in het recherchewerk meemaakte, maar Van der Wal beschrijft ook hoe hij Dutchbatters zag aankomen na de val van Srebrenica.

'Ik keek naar deze Nederlandse mannen en vrouwen die de dood in de ogen hadden gekeken. Ik voelde veel emotie en verslagenheid en zag onbegrip en verwarring in hun ogen. Het was niet mijn gevoel, maar ik pikte het van hen op.'

Zelf kreeg hij vervolgens nog te maken met de gevolgen van 'Operatie Storm' waarmee de Kroaten de oorlog met de Serven om Krajina wilden beslechten. Hij moest meerdere malen schuilen voor het bomalarm, zoals ook op de foto van de omslag van het boek te zien is. Later werd hij via het belegerde Sarajevo overgeplaatst naar Santici. Tijdens een konvooi zag hij de vernietigende gevolgen van de oorlog en maakte

‘In mijn nachtmerries werd ik op vele manieren vermoord’

nog hachelijke momenten mee alvorens hij uiteindelijk eind 1995 mocht roteren. In zijn boek schrijft hij: ‘Met mijn eigen onverwerkte ellende ging ik terug naar huis. Ze hadden mij niet vermoord, in tegenstelling tot de nachtmerries waarin ik wel op vele manieren werd gedood.’

Politie

De nachtmerries hielden terug in Nederland aan en belemmerden een nieuwe liefdesrelatie en een poging om zijn oude relatie te herstellen. Ondertussen werkte Van der Wal vanuit de brigade in Nijmegen onder meer als groepscommandant van een team Mobiel Toezicht Vreemdelingen en als vuurwapeninstructeur. Hoewel zijn carrière gestaag vorderde, besloot hij in 2000 alsnog over te stappen naar de politie. Na een verkorte opleiding ging hij aan de slag. Van der Wal: “Mijn tijd bij de KMar was super en ik denk daar met veel plezier aan terug. Het was even wennen aan de politie vanwege de andere cultuur, maar boeven vangen vond ik geweldig!”

Zijn eerste plaatsing was als wijkagent in het Nijmeegse Dukenburg, de wijk waar hij opgegroeid was. Hij beschrijft in zijn boek hoe hij kort daarna een relatie kreeg waaruit zijn zoon Yannick geboren werd. Zes jaar

lang werkte hij bij de politie in verschillende wijkteams en de recherche, maar mede door zijn aanhoudende nachtmerries besloot hij een carrièreswitch te maken naar Holland Casino. Het werk als assistent-manager beveiliging en de verstikkende sfeer bij het casino zorgden ervoor dat hij snel op zijn schreden terugkeerde. In 2007 hervatte hij zijn politiecarrière als brigadier, hoewel de onrust, angstaanvallen en nachtmerries bleven.

Hoogsensitief

Als politieman werd Van der Wal in 2012 uitgezonden naar Afghanistan waar hij geplaatst werd bij de afdeling Kabul City Police and Justice Program van EUPOL in Kaboel. Een turbulente tijd met aanslagen, beschietingen en dodelijke bedreigingen, die aan het begin van het boek uitvoerig beschreven wordt. Tot overmaat van ramp blijkt zijn vrouw halverwege de missie, die in totaal een jaar duurde, te willen scheiden. Na terugkeer in Nederland, nemen de psychische klachten bij Van der Wal steeds meer toe. Het resulteert in een depressie waardoor hij in 2016 ziek thuis komt te zitten. “Ik voelde me vooral niet begrepen.”

De zoektocht naar zorg en hulp die hij in het boek beschrijft, is zwaar en moeizaam totdat een nieuwe vriendin hem wijst op het fenomeen High Sensitive Persons (HSP). Van der Wal: “Toen vielen alle puzzelstukjes in elkaar. Bij HSP gaat het om hooggevoeligheid die aangeboren is. Als ik terugkijk naar mijn jeugd, klopt dat ook.” Hij besloot een boek over zijn ervaringen te schrijven. “Vier jaar lang heb ik eraan gewerkt en dat was pijnlijk en confronterend.”

Peter van Uhm

Door corona was een publieke presentatie niet mogelijk. Zo had hij graag persoonlijk kennis willen maken met Peter van Uhm, die op verzoek van de uitgever een kort nawoord schreef. De generaal b.d. schrijft: ‘Het boek is indrukwekkend door wat Patrick allemaal heeft meegemaakt in zijn leven, maar ook door de manier zoals hij het

beschreven heeft. Door die persoonlijke zoektocht met pieken en dalen zo indringend te beschrijven, zal Patrick de lezers zeker helpen om anderen, maar ook zichzelf beter te begrijpen.’

Van der Wal beaamt dat hij het schrijven van het boek hem geholpen heeft met de verwerking van zijn ervaringen. “Maar daarmee heb ik mij kwetsbaar opgesteld en dat is nog steeds een probleem in geüniformeerde beroepen. Door het boek kreeg ik veel reacties van collega’s die ook ‘gecanceled’ zijn omdat ze ‘anders’ waren. Wat me opviel, is dat niet alleen de heftige incidenten die ze meemaakten hen de das omdeed, maar juist het gebrek aan een luisterend oor van leidinggevend.”

Hij pleit dan ook voor leiderschap waarbij empathie een competentie is waar aandacht voor is. “Daarin word ik gesteund door mijn toenmalige eenheidschef Oscar Dros. Dus die leidinggevend zijn er ook.” Van der Wal benadrukt ten slotte dat hij positief terugkijkt op zijn tijd bij de KMar en de politie. “Als er meer oog, oor, zorg en respect voor het individu is, zijn er geen mooiere organisaties om voor te werken. Een veilige organisatie waar eenieder inclusief mag en kan zijn en waar racisme, discriminatie, pesten en intimidatie geen ‘issue’ meer zijn. Dat streef ik na.”

‘Gevangen in gevoel’ is, ook als ebook, verkrijgbaar op www.uitgeverijkompas.nl

FOTO JAN PETER MULDER

Oud-marechaussee Vincent van de Vuurst liet zijn uitzendervaring optekenen

‘DIE MACHTELOZE GEVOELEN **KOMEN** **STEEDS TERUG**’

» Oud-marechaussee Vincent van de Vuurst: "Hopelijk helpt mijn boek anderen om hulp te zoeken."
FOTO JAN PETER MULDER

Vincent van de Vuurst was net 19 toen hij eind 1992 als dienstplichtig marechaussee werd uitgezonden naar Bosnië. Nadien maakt hij deel uit van de Nationale Reserve en stort hij zich op zijn werk in de burgermaatschappij. Het is zijn vrouw Thea die merkt dat hij zijn ervaringen niet goed heeft verwerkt. In het boek 'Met lege handen' vertelt Van Vuurst over het trauma dat hij opliep.

In 2006, veertien jaar na zijn uitzending naar Bosnië, kreeg Vincent van de Vuurst (49) een brief van Defensie: of hij nog behoefte had aan nazorg? "In die periode werkte ik veel en was ik net begonnen bij de Nationale Reserve. Achteraf gezien was dat om de boel weg te stoppen, maar dat werkte goed."

In het boek 'Met lege handen' liet hij na dertig jaar alsnog zijn verhaal optekenen door vrijwilligers van Humanitas. "Het was lastig om het boek te maken, want mijn tijdlijn ben ik kwijt en ik kan me ook niet alles meer herinneren. Maar ik wilde het lange tijd niet zien dat ik zoveel last had van die uitzending."

Vorbereiding

Van de Vuurst meldde zich in 1992 vervroegd aan voor de dienstplicht. Als voorkeur gaf hij onder meer de Koninklijke Marechaussee

op. "Er werd ook gevraagd of je bereid was om uitgezonden te worden en daar heb ik ja op gezegd." Zo kwam hij terecht bij het 103 Eskadron van de KMar in Wezep. Als hij daar hoort van een vredesmissie naar het voormalig Joegoslavië, meldt hij zich direct aan. "Vooral omdat het ging om de begeleiding van voedseltransporten voor de hongerende bevolking."

Aanvankelijk lijkt de uitzending niet door te gaan, maar rond 20 oktober 1992 krijgt hij te horen dat het op 7 november toch doorgang vindt. "Er werd gevraagd of ik nog wel wilde, want veel voorbereiding was niet meer mogelijk. Het gros was ook beroeps. Maar je bent jong en je hoopt wat te kunnen doen. Ik ben nog wel twee dagen bij de Bureau Speciale Beveiliging geweest voor arrestatieoefeningen. Dat was leuk om te doen, maar daar had ik achteraf niets aan."

Uitgemoord

Al vrij snel na aankomst in het Kroatische plaatsje Kastela Stari, nabij Split, raken hij en een collega in gesprek met twee Bosnische meisjes die in hetzelfde hotel verblijven. Zij vertellen hoe hun hele dorp, inclusief hun ouders, is uitgemoord door Bosnische Serviërs. 'Door dit bezoek dringen de gevolgen van de oorlog pas goed tot me door,' laat hij in zijn boek noteren.

Later komt hij terecht in het basiskamp Busovaca. Van daaruit vertrekken de voedseltransporten, die hij als marechaussee moet begeleiden. Transporten langs glibberige wegen met in de berm het gevaar van mijnen. Bij roadblocks worden ze soms urenlang tegengehouden met pesterijen, zowel van moslims als Kroaten, die dan nog samenwerken. Het is ook de periode van het noodlottige ongeval van Petri Crijns, de eerste Nederlandse militair die tijdens de Balkanoorlog het leven laat.

Sniper Alley

In het boek beschrijft hij hoe hij samen met een sergeant hospik op het dak van het hotel klimt als ook moslims en Kroaten elkaar te lijf gaan. "We zagen hoe militairen het dorp afstroopten. Daarbij werd geschoten en achteraf was het levensgevaarlijk wat we deden." Ook zijn trips met een kapitein die

BOEKEN VAN (OUD-)MARECHAUSSEES

Met name veteranen schrijven steeds vaker hun uitzendervaringen op in een boek of laten dat doen. Vaak is het een manier om de behandeling van een opgelopen trauma af te sluiten. Het zijn soms heftige verhalen, zoals het boek *Onder Vuur* van Jim de Koning dat in december 2021 verscheen. De oud-marechaussee Emiel Jansen beschrijft daarin hoe een patrouille in Irak waar hij deel van uitmaakt in een hinderlaag rijdt. Daarbij komt zijn collega en vriend Jeroen Severs om het leven en raakt een andere marechaussee zwaar gewond. Jansen zelf kreeg de diagnose posttraumatische stressstoornis (PTSS) en liet zijn verhaal optekenen door oud-marechaussee De Koning, die nu werkzaam is bij de politie.

In hetzelfde jaar verscheen het boek *First Responder* van Renaldo Ishaak. Hij was als marechaussee-biker als een van de eersten ter plaatse bij de aanslag op leden van het Koninklijk Huis op - toen nog - Koninginnedag in 2009. Ishaak is als teamleider veelal actief op Schiphol en beleefde daar ook de Schipholbrand, de vliegtuigramp met Turkish Airlines en talloze andere grote en kleine 'incidenten'. Ook hij ontwikkelde PTSS en samen met Jansen is hij een van de initiatiefnemers van *Blue Support: een netwerk van (oud-)collega's van de KMar, dat de impact van het werk in uniform bespreekbaar wil maken.*

als kassier fungeert, zijn niet zonder gevaar. "We reden in Sarajevo over Sniper Alley. We mochten absoluut niet boven het luik uitkomen. Je ziet daar van alles gebeuren op korte afstand. Dat is best wel pittig, maar op dat moment denk je: ik ben 19, mij kan niks gebeuren!"

In Busovaca beleefde hij ook gevaarlijke momenten. "We zaten in een dal, dus er werd constant over ons heen geschoten. Een keer werden de wachten beschoten en een andere keer werd er een granaat in de buurt tot ontploffing gebracht. Vervolgens werden ze weggehaald om door marechaussees verhoord te worden en moest ik in mijn eentje de wacht overnemen. Dat was heel spannend. Sta je daar als broekie met een doorgeladen wapen. Ik wist niet eens goed hoe een Mag werkte."

Verwerkingsproblemen

Het zijn dit soort verhalen die steeds vaker naar boven kwamen toen Vincent na zijn dienstdiensttijd weer terugkeerde in de 'gewone maatschappij'. Het liep niet altijd op rolletjes, maar de veteraan bleef zich op het werk storten en had lange tijd niet in de gaten dat hij verwerkingsproblemen had. Zijn vrouw Thea, die hij na zijn dienstdiensttijd leerde kennen, zag wel hoe hij veranderde. "Hij begon te drinken en was op feest-

jes altijd de laatste die wegging. Aan de verhalen die hij dan vertelde, kon je merken dat hij tijdens zijn missie veel angstige momenten had meegemaakt." Het was dan ook Thea die uiteindelijk aan de bel trok. "Aanvankelijk wilde ik er ook niet aan als de burens erover begonnen. Maar ik zag ook hoe Vincent veranderde en de boosheid niet kon bedwingen als er dingen naar boven kwamen."

Therapie

Toen hij ook steeds meer lichamelijke klachten kreeg, besloot de oud-marechaussee op aandringen van Thea in therapie te gaan. Aanvankelijk bij het civiele Interpsych in Groningen, maar op advies van een van de begeleiders stapte hij over op de zorgtherapie voor veteranen in Beilen. Hij kreeg het advies om het Veteraneninstituut te bellen. "Toen ging er een wereld voor me open en bleek dat ik zelfs reiskostenvergoeding kon krijgen." Inmiddels is hij door de diagnose PTSS ook afgekeurd voor werk en heeft hij een Militair Invaliditeitspensioen. "Dat heeft een hoop stress weggenomen." Dat er niet één heftige ervaring is waardoor hij een trauma heeft opgelopen, heeft hem lange tijd dwarsgezeten. "Pas door de therapie zag ik in dat het ook kan komen van de machteloosheid die je ervaart als je

onrecht ziet en niks kan of mag doen." Hij is blij dat hij de therapie gedaan heeft. "Dat is niet voor niets geweest, ook al blijven er stressmomenten, bijvoorbeeld in gezinssituaties, waarbij ik het niet meer weet. Dan komen die onmachtgevoelens weer."

Doorzettingsvermogen

Als een soort sluitstuk van zijn therapie liet Van de Vuurst het boek 'Met lege handen' optekenen. Ook zijn opgelopen trauma en de gevolgen daarvan voor hem en zijn gezin worden in het boek uitvoerig beschreven. Zo schrijft zijn zoon Kevin (26) in het boek: 'Ik ben onder de indruk van zijn doorzettingsvermogen. Ik zie dat in zijn niet aflatende inzet voor ons gezin en in zijn strijd om zijn PTSS-klachten te overwinnen. Inmiddels hebben we zo'n sterke band dat we heel veel tegen elkaar kunnen zeggen. Ik kijk nu met veel meer respect naar mijn vader. Hij praat niet veel over wat er in Bosnië is gebeurd, maar ik sta helemaal achter wat hij daar heeft gedaan. Ondanks alle klachten die dat hem heeft gebracht.' Van de Vuurst: "Thea drong daar ook erg op aan, dat alle gezinsleden hun ervaringen in het boek zouden opschrijven. Dat kan voor veel mensen net de reden zijn dat ze er ook iets aan hebben. Daarmee kan het hen helpen om ook die stap te zetten om hulp te zoeken." ←

Het boek is rechtstreeks te bestellen bij de uitgever: www.profiel.nl

‘VOORBEREIDINGEN VOOR SNELLE EUROPESE INTERVENTIE- EENHEID STAAN ONDER DRUK’

In samenwerking met het Europees Parlement verzorgde EUROMIL, de Europese Organisatie van Militaire Verenigingen waarbij de MARVER en de AFMP al jarenlang zijn aangesloten, onlangs een seminar bij de EU in Brussel. Onderwerpen van gesprek waren de huidige geopolitieke situatie in Europa en belangrijke Europese defensieontwikkelingen. In samenspraak met Europees Parlementslid Juozas Olekas werd een interessant seminarprogramma samengesteld. Generaal Robert Bieger, voorzitter van het Militair Comité van de EU (EUMC), beet het spits af bij het seminar. In zijn betoog

verwees hij naar het Europese geopolitieke speelveld, dat ingrijpend is veranderd door de agressie van Rusland tegen de Oekraïne. Maar ook de wereldwijde cyberdreigingen en klimaatveranderingen, die een gevaar vormen voor de Europese veiligheid en stabiliteit en dus ook voor de EU-bondgenoten, passeerden de revue in Brussel.

Technologische soevereiniteit

Europese landen verhogen hun defensie-uitgaven om zo onder andere meer technologische soevereiniteit te verwerven. De EU en de NAVO lanceerden al eerder het zogeheten Strategisch Kompas en

het Strategisch Concept in beweging om het Euro-Atlantisch gebied met het oog op bestaande en toekomstige dreigingen sterker, veiliger en slagvaardiger te maken. Het Strategisch Kompas biedt de EU de mogelijkheid om, buiten de NAVO om, een zelfstandige militaire inzet en capaciteit te realiseren.

Het doel hiervan is om, naast de benodigde strategisch inzetbare middelen, ongeveer 5000 militairen van de Luchtmacht, Landmacht en de Marine op de been te brengen voor de EU Rapid Deployment Capacity, ofwel de EU RDC. Dit is de snelle interventie-eenheid van de EU die in 2025 operationeel moet zijn.

Lees het volledige artikel op onze website via deze link: www.marver.nl/actueel/nieuws-and-blogs/voorbereidingen-voor-snelle-europese-interventie-eenheid-staan-onder-druk. ←

Veranderingen? Contact DFD, gebruik de QR

Last van militaire mist?

Gaat u op uitzending of oefening? Of gaat u uit dienst? Studeren of zelfstandig wonen? Gaat u binnenkort samenwonen, trouwen of juist scheiden? Een woning kopen, verbouwen of verhuizen? Is er een kind op komst?

Het DFD-abonnement biedt u de zekerheid van:

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privérisico's;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

KRUISWOORDRAADSEL

HORIZONTAAL

1 Op de bodem 6 Marine 11 ... Valk, zangeres van 71 verticaal 12 ...-T, Amerikaanse rapper 13 Bloemaand 15 Crêpe 17 Geweldige aanbieding 21 Jeroen ..., journalist en presentator 23 Aperitief 24 Past voor kelen en telen 25 Europese hoofdstad 28 Zijtakje 30 Actief 32 Fleur ..., PVV-politica 33 Bouwvoertuig 36 Een derde van 6 verticaal 37 ... Mendes, Portugees die bij Paris Saint Germain speelt 39 Britse band van Mr. Blue Sky 40 ... I had words, hit van Yvonne Keeley en Scott Fitzgerald 42 Zo meteen 44 Veelvuldig 47 ... cas de malheur, film met Brigitte Bardot 48 Wouter ..., PvdA-politicus 49 In ..., toekomstig 50 Past na nat en zon 51 Landcode van Oekraïne 53 Dwaze vertoning 55 Exit 58 Overdreven 59 Ter ..., plaats tussen Bodegraven en Leimuiden 61 Aarzelend voegwoord 62 ... Thomas, voormalig correspondent voor het NOS Journaal 65 De geboorte betreffend 68 Peter van ..., eerste presentator van Zomergasten 69 ... Staller, alias la Cicciolina 70 Intrigant op internet 72 The man who ... the world, nummer van David Bowie 73 Spaans ja 74 Luchthavencode van Schiphol 76 Taarten van ..., onlangs gestopt tv-programma 78 Gemalen koriander 82 Plaats tussen Cuijk en Venray 84 Ja ja ... ..., nummer van Goldband 85 Filmmuseum in Amsterdam 86 Past voor leer en teelt 87 Keizerrijk 88 Puntig maken

VERTICAAL

1 Gave aan een godheid 2 Imminent 3 ... Bißchen Frieden, nummer van Nicole 4 Keukengerei 5 Journaal 6 36 horizontaal in het kwadraat plus 36 horizontaal 7 ... State Building, wolkenkrabber in New York 8 Ruben van der ..., cabaretier 9 Hautaine houding 10 Past voor zee en zen 14 Vleeshouwer 16 Hand, tengel 18 Klein kind 19 Tweestemmig gezang 20 ... Slob, CU-politicus 22 Plaats tussen Zwolle en Deventer 26 Leguaan 27 Slijmdiertje 29 Bouw materiaal, dakbedekking 31 Varken 34 Ploegsnede 35 De l van lcd 38 Plaats tussen Almelo en Deventer 41 Watervogel 43 Ontstekingskoord 45 ... ben ik nergens, nummer van Het Goede Doel 46 Onderdoorgang 49 Spaans automerk 52 Op de bespreeklijst plaatsen 54 Geestelijk vader van de Smurven 56 Afrikaan 57 Schotse sterkedrank 60 Nederlandse terreurgroep die rond 1990 actief was 63 Nummer van Normaal 64 ... Knol, youtuber 66 Pijnlijk ongemak 67 Goedzak 71 ... Blokhuis, muziekjournalist 74 Water tussen de Bergsche Maas en het Hollandsch Diep 75 Franse nv 77 Zesenzestig 79 Keukenkruid 80 Past na bedrog en gevang 81 Band van Nightswimming 83 When Harry ... Sally, film met Meg Ryan

BONCADEAU!

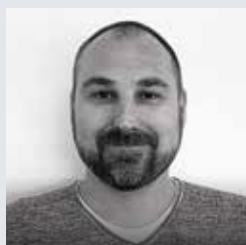
Stuur jouw oplossing van de puzzel vóór 2 oktober 2023 naar de redactie van Interventie via dit e-mailadres: puzzel@marver.nl. Vergeet niet jouw adres te vermelden in jouw mail, want onder de juiste inzendingen verloten wij een boncadeau ter waarde van 25 euro! Uit de goede oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer kwam Gabe van der Schaaf uit Rheden als winnaar naar voren.

1		2	3	4		5		6		7	8	9		10		
		12			18					39				42		14
		11				12					13					35
15					16			17	18				19		20	
						8			41				3		22	
				21			22		23						24	
	25							36								
25	26		27		28			29				30		31		
			34												27	
32						33			34			35		36		
										14					21	
37					38		39				40	41				
						29			15							
42				43					44				45		46	
							31			6					26	
47			48				49				50				51	52
	53	54									55			56		
							7						24			4
57				58				59		60				61		
										32				13		
62	63		64		65	66				67		68			30	40
	43							38								
69				23					70			71		72		
					74		75		76			77				
73																
										1						
78		79		80					81		82			83		
										9						17
				84					85					86		
															19	
	87										88					
					5								45		10	

OPLOSSING

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	

KRINGVOORZITTERS

Kring Schiphol
Robert Tacx
schiphol@marver.nl

Kring Midden
Anita Knegt
midden@marver.nl

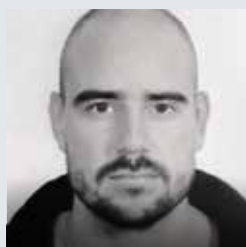
Kring NAD
Wim Groeneweg
nad@marver.nl

Kring Noord
Johan Bruinsma
noord@marver.nl

Kring West
Ronald Breg
west@marver.nl

Kring Zuid
Anthony van Oosten
zuid@marver.nl

Kring LTC
Sikke van der Meulen
ltc@marver.nl

CONTACT

Algemene adresgegevens

Johan van Oldenbarneveltlaan 46
3818 HB Amersfoort
085 - 8900 480, fax 085 - 8900 411
info@marver.nl, www.marver.nl
NL49INGB0000513044
open op ma t/m vr van 8.30 tot 17.00 uur

Afdeling Individuele Belangenbehartiging (IB)

U kunt bij onze IB-afdeling terecht met al uw juridisch en rechtspositionele vraagstukken.
085 - 8900 430, fax 085 - 8900 411,
ibb@marver.nl

Ledenadministratie

De ledenadministratie helpt u met alle vragen over uw lidmaatschap, ledenbenefits en verzekeringen.
085 - 8900 410, la@marver.nl

Leden worden vriendelijk verzocht de afdeling ledenadministratie tijdig te informeren over:

- Veranderingen in hun persoonsgegevens (naam, adres)
- Het verlaten van de dienst om elders te gaan werken
- Ambtsjubilea, leeftijdsontslag, opname in het ziekenhuis en uitzendingen

Adreswijzigingen kunnen per brief, e-mail (la@marver.nl), telefoon of via de website worden doorgegeven.

Opzegging van het lidmaatschap kan door een brief te sturen naar Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort, t.a.v. Ledenadministratie. Opzeggingen kunnen ook via e-mail worden doorgegeven aan onze ledenadministratie.

Sluitingsdatum kopij

Interventie nr. 2 2023 sluit op 4 oktober en verschijnt op 13 oktober 2023.

WIL JIJ DEEL UITMAKEN VAN HET MC LTC KMAR?

Van 25 september t/m 2 oktober 2023 staan de verkiezingen op de rol voor de medezeggenschapscommissie van het Landelijk Tactisch Commando (LTC) KMar. Heb jij als MARVER-lid uitgesproken ideeën over kleinere en grotere verbeteringen bij het LTC en wil je deze graag realiseren samen met de commandant daar? Maak dit dan uiterlijk op 12 augustus aan ons kenbaar en word MC-kandidaat!

Je kunt je als kandidaat voor de MC LTC aanmelden via het e-mailadres: mc@marver.nl. In deze uitdagende rol vertegenwoordig je jouw collega's en jouw organisatie bij overleggen met het Hoofd Dienstseenheid (HDE). Zo kun je jouw steentje bijdragen aan een toekomstbestendig LTC, waar bij iedereen professioneel en veilig werkt en zich bovendien gezien en gekend voelt. Je hebt als lid van de MC LTC de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op belangrijke beslissingen binnen het LTC en wordt betrokken bij brandende kwesties voor zowel het personeel als de organisatie. Ben jij iemand die graag proactief meedenkt en doorpakt? Dan ben jij waarschijnlijk een goede aanwinst voor onze kandidatenlijst van deze MC! ←

KANDIDATEN GEZOCHT

WIE DURFT?

Van 25 september t/m 2 oktober 2023 vinden de verkiezingen plaats voor de nieuwe MC LTC. Zoals altijd presenteert de MARVER een eigen lijst met door de bond ondersteunde kandidaten. De MARVER zoekt naar enthousiaste leden die zich verkiesbaar willen stellen voor de MC LTC. Binnen de huidige KMar is een betrokken medezeggenschap van groot belang. Toegewijde personeelsvertegenwoordigers in de MC kunnen er namelijk voor zorgen dat de werkgever altijd rekening blijft houden met de belangen van werknemers.

WIL JIJ JOUW STEM VOOR HEN LATEN HOREN IN DE MC LTC?

ZORG ER DAN VOOR DAT JOUW NAAM OP ONZE KANDIDATENLIJST VOOR DEZE MC TERECHTKOMT!

AANMELDEN KAN T/M 12 AUGUSTUS:
085-8900410 MC@MARVER.NL

FONDS SOCIALE ZORG (FSZ)

Voorzitter

Theo Wielens
053 - 572 10 60
06 - 42 16 94 43
voorzitter@fondssocialezorg.nl

Secretaris

Hans Walvius
0577 - 41 16 42
06 - 10 76 93 00
secretaris@fondssocialezorg.nl

Penningmeester

Breunis van de Pol
06 - 41 73 73 54
b.vandepol@marver.nl

Coördinator Zorg en Nazorg (ledenbezoekers)

Bert Tuenter
06 - 10 12 06 97
zorgennazorg@fondssocialezorg.nl

Coördinator verjaardagsactie

Gerrit Sels
0299 - 47 12 42
06 - 22 44 49 26
verjaardagsactie@fondssocialezorg.nl

Coördinator inkoop

Tom Werkhoven
06 - 36 48 50 83
inkoop@fondssocialezorg.nl

Coördinatoren (web)winkel

Frits Aalbers
06 - 10 91 10 65
winkel@fondssocialezorg.nl

Wim Schouten
06 - 23 11 47 24
webwinkel@fondssocialezorg.nl

COLOFON

Uitgave van FNV Veiligheid onder verantwoordelijkheid van de Marechausseevereniging. De Marechausseevereniging is lid van de Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP). In deze centrale zitten FNV Overheid (burgerpersoneel Defensie), de MARVER en de AFMP. Zij voeren het overleg in het Sectoroverleg Defensie (SOD).

De inhoud van Interventie valt onder de verantwoordelijkheid van het Hoofdbestuur van de Marechausseevereniging, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

redactie Bart Manders, René Schilperoort, Sven Schuitema, Fred Lardenoye
Johan van Oldenbarneveltlaan 46, 3818 HB Amersfoort; 085 - 8900 460; redactie@marver.nl
ontwerp & vormgeving MW concept & design, Amsterdam
oplage 6.500
verschijning Vier keer per jaar
website www.marver.nl
e-mail redactie@marver.nl
druk Senefelder Misset
advertenties 085 - 8900 460

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt FNV-leden flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

MINICRUISE NAAR NEWCASTLE V.A. € 39,50 P.P.

Ga nu voordelig op MiniCruise, dé perfecte combinatie van stedentrip en relaxed varen aan boord van een luxe cruise ferry. Met aan boord restaurants, diverse bars, bioscoop, entertainment en een grote duty free shop hoeft niemand zich te vervelen. Newcastle heeft alles voor een perfecte stedentrip én alles ligt lekker centraal. De perfecte stad om een dagje te vertoeven.

Dit voordeel is geldig van 1 juni t/m 31 augustus 2023
Voorwaarden en reserveren via ledenvoordeelfnv.nl

TOT
**50%
KORTING**

20% KORTING OP ALLES VOOR IN DE BADKAMER

Geef je badkamer een mini metamorfose met het assortiment van Badkamerstore.nl. Exclusief voor FNV-leden 20% korting op alle badkamer artikelen zoals handdoeken, badjassen, badmatten en accessoires van topmerken zoals Aquanova, Blomus en Sealskin bij Badkamerstore.nl.

Dit voordeel is geldig van 1 juni t/m 31 augustus 2023
Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

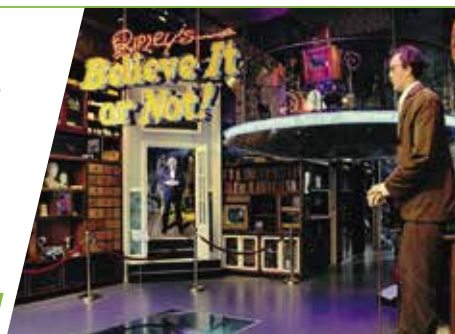
**20%
KORTING**

LAAT JE VERWONDEREN BIJ RIPLEY'S

Als FNV-lid profiteer je exclusief van 30% korting op de entree tickets van Ripley's in Amsterdam. Dit Amsterdamse museum, dat tegelijkertijd ook een attractie is, toont 's werelds meest opmerkelijke verzameling van natuurlijke, wetenschappelijke, artistieke en menselijke eigenaardigheden. Dit wil je zeker niet missen!

Dit voordeel is geldig van 1 juni t/m 31 augustus 2023
Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

**30%
KORTING**

JAARVOORDEEL

€ 35,- EXTRA KORTING OP ALLE PROVIDERS

Verleng je abonnement supervoordelig met of zonder nieuwe telefoon bij Mobiel.nl. Je blijft bellen met je bestaande simkaart en 06-nummer en je blijft facturen rechtstreeks vanuit je provider ontvangen. Overstappen met behoud van je 06-nummer naar een andere provider regelt Mobiel.nl ook van A tot Z. Wie slim kiest, kiest Mobiel.nl.

Bekijk het aanbod op ledenvoordeelfnv.nl

**€35
KORTING**

mobiel.nl

JAARVOORDEEL

DE FIETSVZERKERING VAN UNIVÉ

Geniet jij ook zo van het fietsen door de mooie natuur? Doe dit veilig en onbezorgd met de fietsverzekering van Univé. Deze verzekering sluit je in 5 minuten vanaf € 2,06 per maand af en FNV-leden ontvangen 5% korting. Pechhulp is extra af te sluiten voor € 0,73 per maand. Bij de elektrische fietsverzekering is Pechhulp gratis meeverzekerd.

Bekijk alle mogelijkheden via unive.nl/fnv

5% KORTING

LEDENVOORDEEL OP DE LEKKERSTE KOFFIE

Geniet voordelig van premium koffiebonen, cups en capsules bij Koffievoordeel.nl. Als FNV-lid ontvang je 20% extra korting op alle koffie van Gran Maestro Italiano, Celeste d'Oro en Highlands Gold. Je profiteert altijd van een zorgeloos bestelgemak én 100% tevredenheidsgarantie. Makkelijk te bestellen - snel in huis!

Bekijk het aanbod via ledenvoordeelfnv.nl

20% KORTING

koffievoordeel.nl
WANT GOEDE KOFFIE IS EEN KEUZE

WEER JAARCONTRACTEN BIJ GREENCHOICE ONDER PRIJSPLAFOND

Greenchoice biedt FNV-leden weer vaste contracten aan. Bijkomend voordeel; de tarieven liggen ónder het prijsplafond. Als FNV-lid profiteer je bovendien van exclusief voordeel. Dus check snel je aanbod. Zo weet je waar je aan toe bent de komende winter.

Bekijk het aanbod via greenchoice.nl/fnv

KORTING OP GROENE STROOM

12,5% KORTING BIJ DE ONLINE DROGIST

Zonnebrand, supplementen, verzorgingsproducten, huishoudelijke artikelen of andere drogisterij-artikelen nodig? Je bestelt al je drogisterij-artikelen gemakkelijk, snel en extra voordelig bij De Online Drogist. Als FNV-lid krijg je 12,5% korting op je bestelling (uitgezonderd aanbiedingen, geneesmiddelen en zuigelingenvoeding) én je kunt gratis advies krijgen van de gediplomeerde drogisten.

Bekijk het aanbod op deonlinedrogist.nl/fnv-ledenvoordeel

12,5% KORTING

DE ONLINE DROGIST.nl
DE GROOTSTE ONLINE DROGIST VAN NL

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor de speciale maandaanbiedingen!

DAAROM

BRAM BLIEK (73)

LID SINDS 1969

Na een lange KMar-loopbaan is de 73-jarige Bram Blik inmiddels 18 jaar met LOM. Sindsdien is hij als niet actief dienend lid van onze vereniging ledenbezoeker namens het Fonds Sociale Zorg in de provincie Zeeland.

Je bent sinds 1 mei 1969 MARVER-lid. Weet je nog hoe je destijds lid werd?

Ja, tijdens een voorlichtingsbijeenkomst op mijn opleidingscentrum schreef ik me in als lid. Alle jonge collega's sloten zich aan, omdat dit toen de normaalste zaak van de wereld was. Ik wist nog niet wat de vereniging precies voor mij kon betekenen. Dat beseef kwam pas later.

Wanneer ging je onze meerwaarde ervaren?

Begin jaren zeventig sloot ik me als lid aan bij het afdelingsbestuur van de MARVER in Zeeland. Zo raakte ik automatisch betrokken bij alles wat de vereniging voor leden kan betekenen. Dit bestuurswerk deed ik ongeveer tien jaar. Ik leerde dat de MARVER zich niet alleen inspant voor de arbeidsvoorwaarden en rechtspositie van leden, maar ook op sociaal gebied veel kan betekenen voor actieve en niet actief dienende collega's.

Hoe werd je 18 jaar terug FSZ-ledenbezoeker?

Een collega die dit vrijwilligerswerk al jarenlang in Zeeland deed, vroeg al langer of ik het stokje van hem wilde overnemen. Ik antwoordde hem dat ik dat wilde doen zodra ik met LOM ging. Uiteindelijk werd ik een half jaar na mijn LOM ledenbezoeker van het FSZ in Zeeland. Sindsdien breng ik samen met mijn vrouw in deze provincie bezoeken aan oudere, niet actief dienende leden en aan weduwen van overleden collega's. Dit doen wij vooral aan het eind van het jaar, rond Sinterklaas en de kerstdagen.

Hoe lang wil je nog actief blijven als ledenbezoeker?

Vooralsnog doen mijn vrouw en ik dit vrijwilligerswerk in Zeeland met veel plezier. Maar ook gezien mijn leeftijd zou het fijn zijn als ik het stokje op enigszins korte termijn aan iemand kan doorgeven. Dit zou een niet actief dienend lid uit Zeeland moeten zijn, omdat dit voor te bezoeken NAD-leden en weduwen vertrouwd aanvoelt en dit natuurlijk ook logistiek handig is. Een voordeel is dat deze provincie niet zo groot is, waardoor je als ledenbezoeker niet heel veel bezoeken hoeft af te leggen. ←

‘Ik doe mijn vrijwilligerswerk als ledenbezoeker met veel plezier’